

Культурно-політичний часопис для українців
у Чеській Республіці

Kulturně-politický časopis pro Ukrajince v České republice

№ 6/2015, рік XXIII | č. 6/2015, ročník XXIII
www.ukrajinci.cz

пороги

ВІДЛУННЯ УКРАЇНИ В ЧЕХІЇ

Тут, у них, «допомагали» також...

А також у номері: Візит Рефата Чубарова, виставка картин – для допомоги воїнам АТО; чому виникає незрозуміння: Майдан та українсько-російська війна застали Празький Град та чеське суспільство зовсім зненацька; розмова із Карлом Шварценбергом про Гавела та «Листи до Ольги»; доктор Їржі Вацек та Слов'янська бібліотека в Празі; книгу про радянське гестапо – СМЕРШ – написав закарпатець Михайло Мондич (Синевирський); словацько-український газовий реверс: дружба чи розбрат?; «УПГКЦ» або «догнати»: чи поставить СБУ крапку?; нагороди для воїнів; деякі «беркутівці» сидять; бойовики стріляють із житлових кварталів; Київ не платитиме за несанкціонований газ для «ДНР-ЛНР»; книги про «перезаснування України» та сага про «Укрів» – слово о полку в АТО.

«Табір безпеки» для дітей Донбасу

В Слов'янську діє неофіційна група чехів, які допомагають місцевому населенню, передусім дітям. Нещодавно вона прийняла і розсортувала вантаж різних речей, іграшок та одягу, скажімо 12 візочків, 6 велосипедів, 200 коробок гігієнічних засобів, 100 пачок підгузників, підтяжок 25 штук, 40 мішків плюшевих іграшок, 150 свічок, 250 штук окулярів, 20 мобільних телефонів, 50 штук іграшок ручної роботи тощо. Все це вдалося зібрати на батьківщині серед знайомих цьому гурту під назвою «Бажання допомогти». «Зараз ми хочемо влаштувати десятиденний літній табір для дітей, які повинні

жити на фронті. Ми хочемо вивести їх на десять днів кудись у сільську місцевість, де вони могли б відпочити від усіх тягот війни, і принаймні трохи насолоджуватися літом, – каже організатор гурту Міхал Кісліцкі на псевдо «Коди». – Думка влаштувати такий табір мені промайнула під час роздачі хліба у Красногорівці, міста безпосередньо на лінії фронту. Я бачив багато дітей, які граються на вулиці, готових забігти в підвал і сховатися від бомбардування. І я подумав: «Це ж літо, ці діти не повинні бути тут, а гратися десь далеко від війни, у безпеці! Я ж колишній голова туристичного відділу і знаю, як влаштовувати табори».

Безпечне місце за 100 км від лінії фронту «Коди» знайшов, знайшов кількох «вожатих», які готують програму, кухарок та медичок. Та бракує фінансів. За умов, які панують на місці, «Коди» порахував, що йому достатньо 50 чеських крон на одну дитину на день.

Міхал Кісліцкі працює на сході України з квітня 2014 року, а у листопаді того ж року став волонтером у Слов'янську. Тут концентрується вся гуманітарна допомога для всієї області Донбасу – для цивільних осіб на обох сторонах конфлікту. Місцеві волонтери постачають продуктові пакети та ліки мешканцям прифронтових міст, забезпечують евакуацію в тил, догляд за біженцями, допомагають відновлювати зруйновані будинки, надають духовну підтримку.

пор

Обладнання лікарні в Дунаївцях

Посол ЧР в Україні Іван Почух 15 червня відвідав місто Дунаївці у Хмельницькій області, де офіційно передав місцевій районній лікарні медичні прилади та обладнання на суму майже півмільйона гривень, які були придбані в рамках так званого «малого місцевого проекту» МЗС ЧР. Одним із нових приладів є апарат штучної вентиляції легенів, котрий значно підвищить якість медичного догляду за передчасно народженими дітьми у гінекологічному відділенні.

У символічній передачі взяв участь і голова районної державної адміністрації, голова районної ради, мер міста Дунаївці, президент Хмельницької торгово-промислової палати та делегація партнерського міста Брандіс над Лабем – Стара Болеслав. Обговорювали ситуацію в Україні після російської анексії Криму та виникнення конфлікту на Донбасі, їхнє розуміння у Чехії та загалом у ЄС, процес трансформації України після підписання Угоди про асоціацію, підсумували об'єми гуманітарної, трансформаційної та розвиткової допомоги, яку Чеська Республіка надала Україні останнім часом. Також у бесіді зосередилися на можливостях партнерського співробітництва, що розпочинається між містами Дунаївці та Брандіс над Лабем – Стара Болеслав.

Вл. інф.

Прага 1968 – це Крим 2014

Центром Праги проїхав «танк», щоб нагадати про російську агресію. Кампанія під назвою «У нас допомагали також» згадує не лише окупацію Чехословаччини, але й про війну на Донбасі. Учасники акції у військовій формі знаходяться поміж двох фото, ліворуч – проросійські бойовики на Донбасі, праворуч – архівне фото окупації Чехословаччини радянськими військами. Так 25 червня 2015 року чеські недержавні організації розпочали кампанію вшанування пам'яті жертв комуністичного режиму.

Проїздом танка – нехай і не справжнього – розпочалася в Чехії п'ята щорічна кампанія «Проти втрати пам'яті», присвячена вшануванню жертв комуністичного режиму. Близько 20 хлопців із картонних аркушів склали навколо себе «танк»

і таким чином пройшлися центральною площею чеської столиці Праги, де у 1968 році проїжджали справжні танки Радянської армії.

Цьогорічна кампанія не лише згадує окупацію, але й проводить паралелі з іншими історичними подіями, коли Москва використовувала танки для досягнення власних політичних цілей, зокрема, і на Донбасі. «Ми є одним із багатьох народів, який має неприємний досвід із радянським імперським експансіонізмом. З цього мала б походити солідарність із тими, хто став жертвою цієї агресії. У зв'язку з поточною ситуацією в Україні ми мали б зайняти чітку позицію», – сказав «Радіо «Свобода» Карел Страхота, директор проекту «Історії несправедливості», під егідою якого триває кампанія.

Присутнім на площі також показали короткий документальний фільм про радянську окупацію Чехословаччини у 1968 році, де проводяться паралелі з російською анексією Криму минулого року. Цей та інші фільми про російську та радянську агресію показали на Вацлавській площі Праги 27 червня.

Анна Шаманська

Чубаров відвідав Прагу

Рефат Чубаров бесідує із директором «Людини в скрутні» Шимоном Паньком, україністом Рене Кочіком та українкою Оленою Іванців. Фото: Адам Черніх

Голова Меджлісу кримськотатарського народу, депутат Верховної Ради України Рефат Чубаров 24-25 червня побував у Празі на запрошення громадської організації «Людина в скрутні». Метою його поїздки були зустрічі, дискусії, інтерв'ю чеським ЗМІ. У день приїзду відбулася зустріч з політичним директором Міністерства закордонних справ Чехії Іваном Естржамбом. Тут Рефату Чубарову підтвердили, що Чехія ніколи і ні за яких умов не визнає законність окупації Криму Росією. Особливо обговорювалась тема доцільності та правомочності участі кримськотатарського народу у всіх міжнародних переговорах, пов'язаних з майбутнім Криму та його корінного народу.

Голова Меджлісу дав розлоге інтерв'ю журналісту «Господарських Новин», два інтерв'ю чеському радію щодо ситуації в Криму, на радіо «Свобода» також два інтерв'ю, познайомився із журналіста-

ми татарсько-башкирської і азербайджанської редакцій, із Мар'яною Драч, директором української редакції «Радіо «Свобода», Рефат Чубаров обговорив можливості створення спільних медіа-проектів.

Рефат Чубаров також узяв участь у театралізованій акції про паралелі між радянською окупацією Чехословаччини 1968 року і російською окупацією Криму 2014 року. Згодом у залі Чеської будівельної академії відбулася відкрита суспільна дискусія під назвою «Чехословаччина 1968/Крим 2014. Про паралелі двох окупацій». Також дискутували легендарний Віктор Файнберг, один із семи мужніх учасників протесту на московській Червоній площі в серпні 1968 року та Міхаел Романцов, відомий чеський політичний географ.

Вл. інф.

Чехи підключили український газ

Прикарпатська енергетична компанія, власником більшої частини якої є чеське акціонерне товариство «Моравске нафтове доли» («Моравські нафтові копальні»), підключила газове родовище поблизу села Грабівське в Івано-Франківській області до транзитної газової системи. В урочистому підключенні 18 червня взяв участь і чеський посол Іван Почух. В урочистостях також взяли участь керівники зазначених компаній – Е. Кунінгам, З. Парма, Л. Свотіл та С. Козицький, а також представники органів місцевого самоврядування. Посол Почух у своїй промові підкреслив значення цього проекту з точки зору довіри чеського інвестора під час розвитку своєї економічної діяльності в Україні навіть у скрутні часи, а також значимість проекту для вітчизняної газовидобувної сфери при посиленні енергетичної незалежності України від закупівель газу за кордоном. Посол Почух дав інтерв'ю місцевим регіональним телестанціям.

Вл. інф.

Український фестиваль в Остраві

Центр гуманітарної допомоги та співпраці у розвитку Карітас Дієцезії Остравсько-Опавської разом із друзями з України та підтримки МЗС ЧР до десятиї річниці початку закордонної допомоги 10 вересня о 17-й годині влаштовують український мініфестиваль. Він запланований в Остраві, на Костельній площі 2, де розташований сад телеканалу «НОЕ». У програмі – українська музика, лекції, короткий фільм про події в Україні та розповіді свідків подій на Майдані, а також куштування зразків їжі української кухні. Організатори запрошують до співпраці тих, хто може

розповісти про події в Україні, будь-що, що наблизить українську культуру і допоможе розширити програму.

Карітас на Північній Моравії вже тривалий час збирає та надає допомогу конкретним родинам та особам в Україні. До його відомих проектів належить «Заочне усиновлення» («Адопце на далку»), коли людина з Чехії перераховує кількасот крон на підтримку конкретної дитини переважно з багатодітних родин у сільській місцевості, організація добровольців для допомоги у дитячих будинках, зокрема на Тячівщині, Івано-Франківщині та інших

частинах України, а також дітям та людям похилого віку у Молдові.

пор

Допомога житомирському шпиталю

Празький Майдан, який щотижня на вихідні збирається у центральних частинах чеської столиці (Старомієстська, Палахова або Палацького площі) на підтримку України, взявся за конкретну справу допомоги Житомирському шпиталю. Ця військова лікарня, куди потрапляють на лікування поранені в АТО воїни, тривалий час перебуває у занедбаному стані. Міжнародна мережа волонтерів оголосила збірку на допомогу госпіталю, а у вересні добровольці збираються виїхати прямо на місце і власними руками допомагати-муть ремонтувати приміщення. «Відомі золоті чеські руки там знайдуть багато роботи», – пишуть празькі майданівці на своїх сторінках.

Наразі відбувається збірка фінансових засобів на фарби, лаки, інструменти тощо, оплату праці професійних будівельників прямо на місці. Добровольці працювати-

муть там безкоштовно, дорогу, перебування і харчування кожен сплатить із власної кишені. «Таким чином ми дамо людям роботу на місці й допоможемо лікарні з понад двохсотлітньою історією, де зараз лікується понад 300 людей за наявності місця на 200 ліжок. Адже війна не закінчується на фронті, і солдатам потрібен надійний тил», – продовжують організатори. Окрім безпосередньої фінансової допомоги, можна придбати майки із мотивом «російський чорний список», кошти з продажу якої підуть також на ремонт житомирського шпиталю. Мотив натякає на список «небажаних осіб» в Росії, у якому перебуває четверо громадян Чехії – Карел Шварценберг, Марек Женишек, Яромир Штетіна та Штефан Фюле. Перерахувати кошти можна на відкритий рахунок Празького Майдану: 2300744190/2010, варіабільний символ 777333111, SWIFT

FIOBCZPPXXX, Fio banka, a.s., усі запитання можна задавати за електронною поштою maidanprague@gmail.com або на сторінці у мережі «Фейсбук» Prague Maidan BLOG.

Тетяна Сікорська

Рибачук та Пристайко відвідали Прагу

Упродовж 22-24 червня у Празі з робочим візитом перебували керівник громадської організації «CentreUA» Олег Рибачук та виконавчий директор Офісу зв'язку українських аналітичних центрів у Брюсселі Олена Пристайко. Візит був організований з метою обговорення із чеськими колегами ситуації в Україні. Напередодні засідання Ради Європи у Брюсселі 25-26 червня, де розглядалося питання подальшого розширення санкцій проти Росії через її агресію щодо України, слід було донести сигнали про (не)виконання Росією та бойовиками

Мінських домовленостей, а також про необхідність розширення санкцій. Візит був організований чеським аналітичним центром «Європейські цінності» за сприяння посольства України в ЧР.

У рамках візиту українські експерти провели низку зустрічей з представниками чеських урядових та неурядових інституцій, дали кілька інтерв'ю Чеському радію та виданню «Лідове новіни», а також виступили на круглому столі у Парламенті ЧР на тему «Безпека України і її вплив на Європу». 22 червня відбулася зустріч українського по-

сла Бориса Зайчука із Олегом Рибачуком та Оленою Пристайко, а також колишнім Комісаром ЄС з питань розширення та політики сусідства Штефаном Фюле.

Олег Рибачук та Олена Пристайко детально ознайомили представників чеського експертного середовища з подіями на Сході України, процесом реформування країни і закликали європейських колег до підтримки та солідарності з Україною у боротьбі з російською агресією й за відстоювання європейського майбутнього України.

Вл. інф.

Україна на фестивалі експорту

Презентаційно – інформаційний захід – Фестиваль експорту-2015 – відбувся 17-18 червня у Конгрес-центрі Праги. Він мав на меті підтримку міжнародної торговельної співпраці, й відбувся під патронатом міністерств закордонних справ та промисловості і торгівлі Чеської Республіки. Участь у фестивалі взяло й Посольство України в ЧР.

Відкрив Фестиваль експорту-2015 Міністр промисловості і торгівлі ЧР Ян Младак, який наголосив на необхідності активізації економічної співпраці Чехії з країнами світу, зниженні товарообігу ЧР з РФ і Україною. Ян Младак відзначив

тісну співпрацю між МЗС ЧР та Мінпромторгівлі ЧР у сфері міжнародної торгівлі, посилення ролі та збільшення кількості економічних дипломатів у перспективних для чеського експорту країнах.

Заступник Міністра закордонних справ ЧР М.Тлапа заявив про готовність МЗС ЧР сприяти активізації міжнародної економічної співпраці. Посол України в своєму виступі зазначив, що зараз Україна через агресію та військове втручання Росії переживає непрості часи. Водночас, Україна і надалі залишається надійним партнером, виконує свої міжнародні зобов'язання. Посол висловив сподівання на поступо-

ве відновлення обсягів товарообігу до рівня 2 млрд. доларів США, зацікавлення в збільшенні українського експорту до Чехії та нарощення рівня чеських інвестицій в Україну. Запрошено чеські компанії, підприємства країн, представлених на Фестивалі експорту-2015, до співпраці з українськими партнерами. Висловлено готовність Посольства надати сприяння активізації економічної співпраці між Україною і ЧР.

На стенді дипустанови було представлено Торгово-промислову палату України, концерн «Електрон», Одеський завод шампанських вин, ряд інших українських підприємств. Стравами української кухні

Мистецтвом допоможемо воїнам

У Празі на виставці українського мистецтва збиралися кошти для АТО. Гості упродовж 12 днів виставки могли ознайомитися з понад сотнею робіт українських митців, серед яких Лев Скоп, Катерина Немира, Христина Лукашук і Леся Рось. А ікони Мар'яни Фляк організатори назвали знахідкою та перлиною виставки. Будь-яку роботу можна було придбати, а на зібрані кошти празькі волонтери планують закупити необхідне технічне спорядження для військових на сході України. Із сумом організатор благодійної виставки каже, що радше допомагає живим хлопцям, а не родинам загиблих.

Галерея при церкві-монастирі Діви Марії Сніжної, що у центрі Праги, до 7 липня перетворилася на виставку сучасного українського мистецтва. Серед представлених робіт – низка картин, ікон і скульптур від визнаних українських митців і молодих художників. Організатори, проект «Допомагаємо Україні разом», кажуть, що таку кількість українських мистецьких робіт Прага бачить вперше. «Звичайно, форма – це добре, – пояснила «Радіо «Свобода» координатор проекту Галина Андрейців. – Але їм потрібні «очі», тобто прилади нічного бачення, тепловізори, далекоміри».

Празькі волонтери змогли організувати благодійну виставку за допомогою двох інших громадських організацій – «Допомажи фронту» та «Митці воїнам», які збирали виставлені мистецькі твори. За словами Андрейцевої, деякі з художників продають свої картини за 15 тисяч доларів, однак на празькій виставці стартові ціни цих робіт починаються від 200 до 900 доларів.

Церква-монастир є популярною туристичною пам'яткою, яку часто відвідують, тож волонтери сподіваються, що зможуть зібрати достатньо коштів по завершенню заходу. «Сьогодні ми покладаємо великі надії, що нам все вдасться, і за цей період, за тих 13 днів, ми зберемо хороші кошти для того, щоб ми могли забезпечити технічно наших хлопців. Щоб ми потім не допомагали сім'ям загиблих, а щоб ми допомагали сім'ям живих», – сказала Андрейцева.

Одну зі своїх робіт, скульптуру «В чеканні», до Праги привезла Катерина Немира. «Це жінка, яка чекає свого коханого, свою дитину. Віє вітер. Вона не може заспокоїтися. Вона мріє про майбутнє. Я вважаю, що це робота така, сьогодні вона актуальна, тому що ми всі в чеканні того, що ми народимо дітей і вони будуть щасливі», – пояснила вона. Поруч з її роботами виставлені вироби з гутного скла. В Україні цей вид мистецтва має доволі давню традицію, але після закриття львівської експериментальної кераміко-скульптурної фабрики у 2008 році, подібні роботи стали колекційними.

У день відкриття виставки 25 червня організаторам вдалося продати одну картину за 700 євро та українських книжок і сувенірів на суму приблизно 200 євро. Отець Антонін, пастор церкви-монастиря, в якому проходить виставка, висловив сподівання, що подібні заходи відбуватимуться й у майбутньому, але вже не для підтримки військових. Він зазначив, що чехи та українці є дуже близькими народами. «На тих іконах зображені святі, які

є для нас спільними. На картинах красиві дівчата. Ще мені не вистачає українських пісень – «Ти казала в понеділок», «Реве та стогне». Ці речі нас об'єднують», – сказав він.

Празькі волонтери з «Допомагаємо Україні разом» активно працюють як із військовими, так і з їхніми сім'ями. Під час останньої поїздки в Україну волонтери надали допомоги на 180 тисяч гривень. Андрейцева розповіла, що на ці гроші вони придбали необхідні речі та подарунки для 15 сімей – п'яти у Львівській області та 10 у Дніпропетровській.

Анна Шаманська

gd3

Vizitky, logotypy,
webové stránky
pro Vaši firmu

www.gd3.cz

Україна була представлена поруч із Казахстаном та щедро пригощала гостей.

пригощав ресторан «На Долінах». Торгово-промисловою палату України під час інформаційного блоку «Східні ринки-специфіка підприємництва і бізнес-можливості в пострадянських країнах» представив віцепрезидент ТПП С.О.Свистіль.

Участь у Фестивалі експорту, що вже втретє відбувається у чеській столиці, є доцільною для українських підприємств, які хочуть вийти на чеський та міжнародний ринки, оскільки у фестивалі беруть участь десятки посольств іноземних країн, акредитованих у ЧР, торгово-промислових палат цих країн, чеських і зарубіжних компаній.

Вл. інф.

Погляд на Україну із Празького града

Закордонну політику Чехії формує не президент, за неї відповідає уряд. Однак глава держави має досить сильний неформальний вплив, й українська криза заскочила чехів у мить втоми і виснаження.

ТЕКСТ: Данієл КАЙЗЕР

Нинішньому чеському президенту дорікають, що йому подобається «радянський» стиль, а також витратити гроші росіян. Фото з демонстрації проти Мілоша Земана, ЧТК, «Рефлекс».

За часів Гавела (1990-2003) Празький град справді був однією з кількох інституцій, звідки реально впливали на міжнародні західні організації, щоб вони відкрилися для нових членів із колишнього радянського блоку, а кордони Заходу посунулися щонайдалі у східному напрямку. Цей гавелівський принцип підтримував і тодішній чеський уряд на чолі з прем'єром Вацлавом Клаусом. Однак про Україну в цьому контексті ніхто особливо не замислювався.

Від розпаду Радянського Союзу аж до Помаранчевої революції, яка відбулася майже через два роки після того, як Гавел пішов із посади президента, на Україну дивилися зовсім інакше, ніж нині.

Вацлав Гавел

Із секретних дипломатичних матеріалів, які потрапили мені до рук під час роботи над політичною біографією Гавела, достеменно відомо, що в 1990-х роках держави – члени НАТО й новоспечені кандидати на членство із Центральної Європи мали сер-

йозні сумніви: чи може Україна взагалі не розпастися? «Це в наших-таки інтересах, щоб Україна якомога довше залишалася самостійною, суверенною державою», – казав, наприклад, на внутрішньовідомчій нараді один високопосадовець восени 1996 року. У цей самий час канадський посол при НАТО заявляє чехам: «Росіяни не вірять, що українську незалежність вдасться втримати довго, вважають це перехідним явищем». І додає, що з погляду Заходу незалежна Україна, навпаки, є «надзвичайно важливою». На думку канадця, проблема в тому, що сам Київ іще не розуміє до пуття, чого хоче.

Це також було однією із причин, чому в 1990-х роках Гавел у питанні Східної Європи переймався насамперед Росією. Під час своєї першої зустрічі з Біллом Клінтоном у 1993-му, коли потрібно було заручитися підтримкою нового американського президента щодо відкриття НАТО для вступу кандидатів із Центральної Європи, він буквально пропонував свою країну як зразок і маяк для росіян. Мовляв, якщо ті побачать, що прагнення провести реформи й трансформувати країну виправдовують себе, їхні демократи будуть набагато більш упевнені в собі, просуваючи такі болючі зміни. Гавел був переконаний, що для успішності трансформацій чеської системи необхідно перестрахуватись і вступити в Альянс.

Чехи в альянсі

Коли в 1997 році лави НАТО і справді поповнили чехи, поляки та угорці, президент Гавел обрав щодо Росії різкішу позицію. Швидше за все, це пов'язано, з одного боку, з тим, що більше не потрібно було рахуватися з русофілами в американських держорганах, а з другого – з обома чеченськими війнами, в яких Москва знову продемонструвала свої старі імперіалістичні нахили. 2001 року в Братиславі Гавел,

здається, вперше прочитав свою найбільш антиросійську промову. Предметом цього виступу, який він заздалегідь узгодив із «яструбами» в керівних органах республіки, були держави Балтії, які просили членства в Альянсі. У Братиславі Гавел визначив Захід як простір «між Аляскою з боку західного й Таллінном – зі східного». Тут народилася фраза, яку він потім багато разів використовував: що проблема Росії полягає в невизначеній ідентичності, бо вона й сама не знає, де починається, а де закінчується. Свою невпевненість Москва компенсує «легкою формою імперської риторики національної бундючності». Гавел прямо сказав Росії, що вона не належить до Заходу і що її включення в тамтешні структури порушило б «сучасну структуру світу».

Що ж стосується України, то вона, як тоді стверджував чеський президент, бачить своє майбутнє, «очевидно, радше в незалежному статусі» (тобто не чіпаймо її). Гавел заступався не конкретно за Україну, а за населення колишнього Радянського Союзу загалом і його право самостійно обирати своє майбутнє без наказів із Москви. Тому нинішнє прагнення більшості українців до Заходу він, безперечно, підтримував би. Однак за часів його президентства Україна ні про що таке навіть не обмовилася.

Згодом він писав у своїй книзі «Коротко, будь ласка»: «Помаранчева революція дала відповідь на все ще відкрите питання: де закінчується одне з найбільших цивілізаційних кіл нинішнього світу (так званого Заходу) і починається коло друге (так званий Схід, або ж Євразія)». Вацлав Гавел відчував, що Україна «належить туди, що ми називаємо Заходом». «Погляд на мапу яскраво свідчить, куди Україна належить, але я насправді думав, що вирішальне слово мусить сказати вона сама. Нині, на мою радість, вона його сказала. П'ятнадцять років потому, як розвалився старий світовий порядок».

Вацлав Клаус

Ситуація діаметрально змінилася після Помаранчевої революції, коли всім на решті стало зрозуміло, що Київ може мати наміри рухатися в бік Заходу. Тоді у Празькому граді сидів консерватор Вацлав Клаус, якому часто приписували русофільство, а дехто з його численних ворогів навіть спекулює, що за прокремлівськими симпатіями тогочасного президента стоять якісь його старі авантюри з КГБ. Ці спекуляції мають своїм підґрунтям реальний факт, що в середині 1980-х років, коли Держбезпека завела на Клауса справу як на ворога, цікавість спецслужб щодо нього не вилилася в арешт чи кримінальний процес. Критики подають це так,

ніби він «їм» тоді щось підписав. А оскільки Клауса не знайшлося у списках працівників Чеської державної безпеки, то його зобов'язання має бути в Москві. Однак автори таких заяв ігнорують факт, що кожне кримінальне провадження, пов'язане з політикою, мало схвалювати політбюро, а в 1986 році, коли з'явилася справа на Клауса, воно вже не було зацікавлене у відкритті нових і нових політичних процесів.

На мою думку, незаперечна симпатія Клауса до Росії та Путіна зумовлена двома чинниками. По-перше, йому, очевидно, імпонує, що навіть у наш час, коли замість політичних діячів значною мірою правлять поліцейські, судді, журналісти і, звичайно ж, брюссельська бюрократія, якомусь політикові вдається реалізувати власні бажання. По-друге, велику роль у формуванні Клаусових поглядів відіграє його алергія на сучасний істеблішмент Європи та США, їхні величезні дотації на так звану зелену енергію, біопаливо, обов'язкові квоти для жінок, підтримку гомосексуальних рухів тощо. За останні кілька років Клаус двічі святкував великі інтелектуальні перемоги: по-перше, він передбачив, що Євро не вдасться вдало використовувати в економіці; по-друге, сумнівався в моделі «кліматологів» із настанням глобального потепління з вини людей іще до того, як її піддала сумніву сама природа.

Всупереч Європі

Щодо багатьох питань Клаус «говорить усупереч», і Україна тут не виняток. В середині квітня 2014 року він спершу заявляє про 20 років поганого правління в Україні, стверджує, що населення не об'єднує одна, спільна для всіх українська ідентичність, і доходить висновку, що «в теперішньому вигляді Україну зможуть зберегти лише кілька десятиліть мирного розвитку з неамбіційною і мудро веденою закордонною політикою, яка враховуватиме геополітичну ситуацію в країні... Розвитку без будь-якого зовнішнього втручання». Якось один європейський посол у приватній розмові охарактеризував Клауса як надзвичайно інтелігентну людину й чудового аналітика, тільки, мовляв, не розуміє він Клаусової схильності завжди йти на крок далі, ніж допустимо. Точно так було й у цитованому тексті: мовляв, Росія анексувала Крим радше для того, щоб не виявити слабкості, а не тому що він їй потрібен. Проте водночас Клаус стверджує, що «великою мірою до теперішньої розрухи в Україні причетне безвідповідальне симпатизування Майдану з боку Євросоюзу і США».

«Європейські федералісти використали кризу в Україні для ще більшого зміцнення євроцентризму та формування цілісної закордонної політики Союзу», – каже Кла-

ус. Той факт, що вперше після закінчення холодної війни в Європі хтось настільки брутально порушує визнані міжнародною спільнотою кордони, для нього відіграє меншу роль, ніж те, що до України надзвичайно безвідповідально ставиться Брюссель. Тому це вже другий (після Гавела) чеський президент, який вбачає в Україні щось на зразок резервного поля бою для битви, командування якої перебуває десь інде.

Мілош Земан

Третій чеський президент Мілош Земан, який прийшов до влади торік навесні, будучи переконаним соціал-демократом, репрезентує більш традиційне крило своєї партії. Воно нехтує такими прогресивними темами, як, наприклад, відновлювані джерела енергії чи права сексуальних меншин. Йому, як і Клаусові, подобається ігнорувати медійний консенсус. У цьому крилі партії найсильніше проявляються проросійські симпатії (якщо не брати до уваги комуністів) на авансцені чеської політики.

Ще від самого початку української кризи Празький град сіє поміж своїх природних прихильників сум'яття. Спочатку президент Земан із розумінням поставився до позиції Росії, потім знову здивував усіх заявою, що він за введення військ НАТО на територію України, певна річ, якщо Київ про це попросить, і це бачилося б позицією «яструба», якби не одне уточнення з вуст президента: якщо дійде до реального збройного вторгнення Росії. На початку вересня на самміті Альянсу в Уельсі він покликався на слова очільника російської дипломатії Сергія Лаврова, який стверджував, що немає ніякого військового вторгнення РФ. Відтак Земан удостоївся уїдливого запитання шведського міністра закордонних справ Карла Більдта: чи працює взагалі в Чехії розвідка? Земан у вересні 2014 року на конференції, організованій людьми Кремля на грецькому острові Родос, розповідав, що Росія буде союзником Заходу в боротьбі з ісламістами, а війну на Донбасі назвав просто «грипом».

В цьому випадку, вочевидь, маємо справу з роздробленням особистості. Просто після багаторічного стажу вживання алкоголю Земан веде такі ось балачки «із запахом». Це наглядна ілюстрація того хаосу, який нині панує серед чехів у питанні України. Це вперше від часів серпневого путчу 1991 року вони переймаються країною, що лежить східніше Словаччини, проте українська криза застала чеське суспільство в момент абсолютної втоми й виснаження минулими 25 роками. Тому й «гавелівський» погляд на стан речей лише співіснує з іншими, а не домінує.

Гавел підтримав би Україну

Карел Шварценберг у Києві представив український переклад книжки першого президента Чехії «Листи до Ольги»

ТЕКСТ: Роман ГРИВІНСЬКИЙ

Карел Шварценберг на «Книжковому арсеналі» в Києві представляє українське видання книги Вацлава Гавела «Листи до Ольги». Поруч – одна з перекладачок книги Тетяна Окопна.
Фото: Чеський центр у Києві.

Сьогодні він міг би бути президентом Чехії. Два року тому для перемоги над Мілошем Земаном колишньому міністру закордонних справ, князю Карлу Шварценбергу не вистачило близько півмільйона голосів. Атеїст і проросійський соціал-демократ здолав ліберального консерватора й аристократа.

Євромайдан і російська агресія проти України зробила цих двох чеських політиків ще більш принциповими опонентами. Карел Шварценберг одним із перших європейських політиків підтримав вимоги Революції гідності. Мілош Земан тим часом ходив у російське посольство та літав до Москви фотографуватися із кремлівськими верховодами...

Нещодавно Карел Шварценберг знову завітав до України, на «Книжковий Арсенал». Разом із кінорежисером Бржетіславом Рихліком він представляв перший український переклад книжки Вацлава Гавела «Листи до Ольги» (перекладачі — Тетяна Окопна та Ігор Мельниченко), а також документальну стрічку про самого Шварценберга.

Балотуватися на наступних виборах Карел Шварценберг не планує. «До політики мають приходити нові молоді люди з новим досвідом, які вчилися в університетах вже в незалежній демократичній країні, — пояснює свою позицію дипломат. — Крім того, гадаю, що нинішній чеський президент працюватиме до кінця свого терміну, а отже на наступних виборах мені буде вже 80».

За часів Чехословаччини Карел Шварценберг жив у еміграції в Австрії. У Празі був як президент Міжнародного гельсінського комітету з прав людини. «Одного разу Вацлав Гавел звернувся до мене із пропозицією зустрітися, — розповідає князь. — Вперше ми побачилися в одному з барів неподалік від Вацлавської площі. Там було доволі голосно, і нашу розмову не могли підслухати. Проговорили до ранку. Вдруге зустрілися вже на квартирі Вацлава Гавела, де я й познайомився з його дружиною Ольгою. Вона одразу справила на мене напрочуд сильне враження. Це була дуже своєрідна і дуже харизматична жінка. Одразу після нашого знайомства я усвідомив, що Вацлав Гавел — непересічна постать. У Чехословаччині в середовищі дисидентів було дуже багато різноманітних угруповань, які часто недолюбливали одне одного: католики, комуністи, демократи тощо. Гавел зумів об'єднати довкола себе весь дисидентський світ. Пам'ятаю, коли він опинився в ув'язненні, віденські театри намагалися якнайскоріше поставити його нові п'єси, які вдавалось переправити через кордон». За часів президентства Гавела Карел Швар-

ценберг був керівником його канцелярії та фактично правою рукою.

128 листів до дружини Ольги Вацлав Гавел написав під час свого третього, найдовшого ув'язнення за правозахисну діяльність (1979-1982 рр.) У них, окрім своїх буденних проблем, він торкається глибоких філософських тем, розмірковує про мистецтво і ділиться спогадами. Насправді, листи було адресовано не лише дружині, а й численним друзям та соратникам дисидента, і вони фактично були способом спілкування зі світом (тюремна цензура допускала лише листування з родичами). Наступного року в Чехії має вийти друком книжка «Листи Ольги». Це — листи дуже різних людей, вони написані до Гавела за посередництва його дружини. «Листи до Ольги» радше було адресовано братові Вацлава Гавела Івану та його друзям, — пригадує режисер Бржетіслав Рихлік, який також добре знав чеського лідера. — Вацлав Гавел був вихідцем з родини мільйонерів. Ольга ж — з пролетарської сім'ї, старша за нього. Основним принципом для Гавела було життя по правді. Так само й для Ольги — вона могла сказати людині просто в очі найжорсткішу правду. Ольга була для чоловіка першим критиком — саме їй він давав читати свої п'єси. Із нею міг ділитися усім. На мою думку, значною мірою саме вплив Ольги сформував Гавела як особистість, із властивою йому принциповістю та безкомпромісністю. Вона навчила його відчувати зв'язок зі своїм народом».

Як ви гадаєте, якою була б реакція Вацлава Гавела на російську агресію проти України?

Гадаю, якщо сьогодні він був би живим, то активно підтримав би Україну. Адже Вацлав Гавел завжди намагався протистояти агресорам і допомагати тим, хто в скруті.

Як ви можете прокоментувати неоднозначні заяви нинішнього чеського президента Мілоша Земана щодо конфлікту між Росією та Україною? Чи не здається вам, що пан Земан має надто коротку історичну пам'ять? Адже чеський народ упродовж минулого століття опинявся в аналогічній ситуації принаймні двічі — у 1938 і 1968 роках...

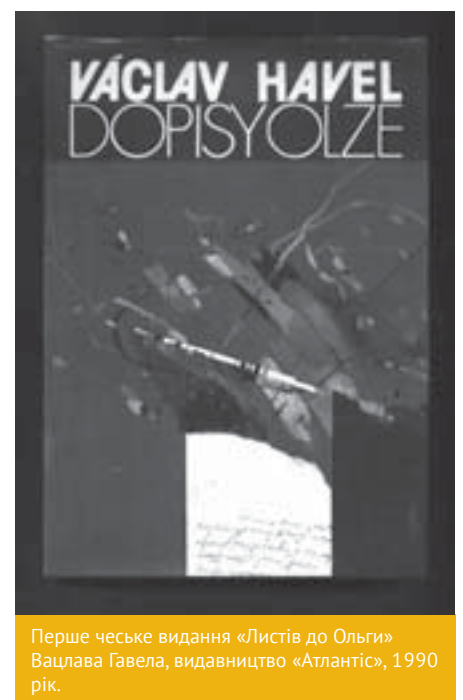
Я не люблю критикувати свого президента за кордоном. Мені здається, це — неправильно. Свою позицію щодо цієї теми я висловлював доволі чітко. Ви можете ознайомитися з нею у чеських ЗМІ. Єдине, що хотілося б відзначити — згідно з останніми соціологічними даними, більшість чехів підтримують Україну й засуджують позицію нашого президента.

Чи є це свідченням того, що чеські медіа доволі об'єктивно висвітлюють останні події на Донбасі та в Криму, а вплив російської пропаганди не є визначальним?

Обкладинка українського видання книги Вацлава Гавела «Листи до Ольги», видавництво «Лаурус», 2015 рік.

Вплив російської пропаганди у Чехії безумовно присутній, але він не надто значний. Адже переважно йдеться про одні й ті ж самі месиджі. І мені приблизно відомо, хто саме займається їхнім поширенням у чеському медіапросторі. Крім того, російська пропаганда надзвичайно активна в соціальних мережах. Водночас найбільші чеські медіа, на мою думку, як правило, дають доволі об'єктивну інформацію щодо останніх подій в Україні.

Перше чеське видання «Листів до Ольги» Вацлава Гавела, видавництво «Атлантіс», 1990 рік.

СЛОВ'ЯНСЬКА БІБЛІОТЕКА

Доктор Їржі Вацек про її значення в житті української діаспори в Чеській Республіці

В історії становлення й діяльності української діаспори в Чеській Республіці, починаючи далеким минулим міжвоєнної Чехословаччини і завершуючи «Четвертою хвилею» українських мігрантів, велику роль зіграли не тільки самі ж українці безпосередньо, але й чехи зокрема.

Яскравим прикладом для нас може бути др. Їржі Вацек, який все своє життя працював в Слов'янській бібліотеці в Празі, і його частину присвятив клопітким та виснажливим дослідженням історичного минулого української, російської й білоруської еміграції в Чехословаччині в міжвоєнний період.

Співбесіду др. Їржі Вацек розпочинає з цікавої тенденції культурного та наукового розвитку окремих східнослов'янських прошарків діаспори в міжвоєнній Чехословаччині. За його словами, в міжвоєнний період 1918-1939 років російська діаспора своєю чисельністю превалювала над українською, але українська діаспора була настільки культивована, що за результатами її активної культурної та наукової діяльності в Празі та регіонах (як наприклад кількість освітніх закладів, періодичних видань, різноманітних громадських організацій, спілок та союзів) дорівнювала рівноцінній за шкалою росту культуротворчої діяльності російських емігрантів.

В 1957 році др. Їржі Вацек здобув матуру в гімназії в Гавлічковім Броді. Відтак по-

дався на навчання на Високу школу російської мови й літератури. Він пригадує, що там, поряд із вивченням російської мови і літератури, були також окремі студії з вивчення чеської, словацької та української мови і літератури зокрема. Українською і білоруською мовою др. Їржі Вацек володіє однаково вміло, як і російською. Івана Франка читає в оригіналі.

В студентські роки др. Їржі Вацек познайомився з нинішнім членом АН України Миколою Мушиною, з яким він ділив спільний студентський гуртожиток. Про Миколу Мушинку др. Їржі Вацек згадує як про виняткового студента, який ще на перших курсах свого навчання нав'язав глибокі і тривкі контакти з українською діаспорою, зокрема найбільш тривкі – в Канаді.

Протягом перебування др. Їржі Вацек на посаді комплектування фондів Слов'янської бібліотеки пан доктор упорядковував у співавторстві з др. Лукашем Бабкою вельми ґрунтовну і цікаву за змістом книгу під назвою «Нласу вуһпапуш», присвячену дослідженням української, білоруської та російської міжвоєнної емі-

грації в Чехословаччині. Від самого початку, після закінчення Високої школи та двох років служби в армії, др. Їржі Вацек планував працевлаштуватись в Слов'янській бібліотеці, яку, як допитливий читач, відвідував ще в студентські роки. Від 1963-го року пан доктор безперервно аж до сьогодні працює в ній. І, що слід насамперед зауважити, упродовж 1978-1992 років др. Їржі Вацек перебував в Слов'янській бібліотеці на посаді директора.

Нас цікавили передусім такі питання: хто з українців працював за Першої та Другої Республіки та за Протекторату в Слов'янській бібліотеці? Хто з провідних українців її відвідував, кого слід відзначити як почесного донора в секції доповнення фондів Слов'янської бібліотеки українською літературою? На всі наші питання пан доктор мав відповіді, все добре пам'ятає і знає, що свідчить про його неабияку ерудицію і досвід роботи в стінах цієї бібліотеки.

В стінах книгозбірні працювало безліч українців та українок. Здебільшого це були політичні емігранти, як наприклад Ніна Левицька, яка втекла до міжвоєнної Чехословаччини в 1923 році з Луцька на Волині, в зв'язку з її переслідуванням з боку польських націоналістів. В Слов'янській бібліотеці вона працювала у відділі комплектування фондів періодики. Також слід відзначити Др. Олександра Гайманівсько-

го, адвоката і професора УВУ в Празі, якого совіти ескортували до ГУЛАГу. Згодом він зміг повернутися до ЧСР в 1950-х роках. Пан доктор Їржі Вацек зустрівся з паном Гайманівським в Слов'янській бібліотеці в 1963 році. Ще одним з працівників Слов'янської бібліотеки був бібліограф Петро Зленко. Він помер на засланні в Сибіру, в Тайшетській області, у 1954 році. В 1990 році, як згадує др. Їржі Вацек, його контактував Іван Бржезіна – племінник Петра Зленка, який писав в пам'ять про Петра Зленка статтю в часописі «Revolver Revue». І, кого ще слід відзначити, так це проф. Михайло Башмак, вчитель, який у 1939-му році видав в ЧСР підручник української мови, а також в післявоєнний період видав брошури про Гоголя і Шевченка.

Серед донорів слід відзначити професора УВУ в Мюнхені Миколу Шафовала. Саме він подарував для Слов'янської бібліотеки тисячі різноманітних екзильних післявоєнних українських книг і періодики з Німеччини аж до Канади, і водночас допомагав в пошуках інших донорів.

Серед відомих читачів Слов'янської бібліотеки слід відзначити пана Франтішка Главачека. Він одним із перших переклав Івана Франка на чеську мову наприкінці XIX ст., і під час етнографічної виставки в 1895 році в Празі був особистим ад'ютантом Франка. Пан Їржі Вацек особисто зустрічався з паном Главачеком.

Доктор Їржі Вацек реалізував з власної ініціативи великий дослідницький проект міжвоєнної східнослов'янської діаспори в ЧСР. Протягом декількох років пан доктор накопичив багато інформації про представників діаспори. Ключовими джерелами були ювілейні статті, некрологи в періодичних виданнях не тільки міжвоєнної ЧСР, але й післявоєнної української періодики в інших країнах світу. Ще також архіви Високих шкіл, як наприклад ČVUT в Празі і VUT в Брні. Під час опрацювання архівних матеріалів пан доктор опрацював тисячі імен. І, що найбільш цікаво в працях пана доктора, так це той аспект його досліджень, в рамках яких він відвідував цвинтарі в Празі та околицях, і там розшукував дати, імена та інші дані про діаспору. На основі телефонних списків досліджував в Празі, і не тільки в Празі, імена людей, щодо яких існували здогади, що вони могли бути в родині представників міжвоєнної діаспори, і яких пан доктор наприклад контактував в рамках своїх досліджень.

Такі люди, як Др. Їржі Вацек, заслуговують великої шани та поваги щодо них від української діаспори та українства загалом, оскільки своєю науковою працею внесли значний внесок в розвиток та популяризацію україністики в Європі та світі.

Учасники симпозіуму «Українсько-чесько-словацькі культурні відносини» біля будови Спілки письменників у Львові, 8.6.1990. Зліва направо: 4-ий Др. Їржі Вацек, 5-й Микола Мушинка, 6-ий Роман Любіківський (поряд з Миколою Мушиною), крайній справа Богдан Зілінський.

В ательє скульпторки Ніни Левитської в передвечір'ї 70. роковин, 30.6.1972. Зліва направо: 1-ий Др. Їржі Вацек, 3-тя Маргіта Кржепінська, 4-та Ніна Левитська.

Др. Їржі Вацек з проректором Українського Вільного Університету в Мюнхені Зіновієм Соколомом в 1996 році. Всі фото із власної збірки фотографій Др. Їржі Вацєка.

«СМЕРТЬ ШПИГУНАМ»

Закарпатець написав книгу про жорстокі злочини комуністичних спецслужб.

Нещодавно книга вийшла чеською мовою.

ТЕКСТ: Микола МУШИНКА

Ще у 60-х роках минулого століття у мої руки потрапила російськомовна книга Н. Синевирського «Смерш» із підзаголовком «Год в стране врага», видана російським емігрантським видавництвом «Грани» у Західній Німеччині 1948 року. «Смерш» («Смерть шпигунам») був одним із підрозділів контррозвідки Червоної армії, створеним у 1943 році за таємним наказом Сталіна. Головне управління контррозвідки «Смерш» під командуванням Віктора Абакумова (1954 року засудженого на кару смерті і страченого) було підпорядковане безпосередньо генералісимуму Сталіну.

Ось як характеризує цю радянську військову організацію найавторитетніше джерело сучасної української історіографії: «Наприкінці війни та в першій повоєнний рік «Смерш» активно займався пе-

ревіркою колишніх радянських військовополонених і репатріантів у організованих із цією метою спеціальних фільтраційних таборах (було перевірено 4 млн осіб). Після перевірки чимало людей було відправлено до таборів на найтяжчі роботи. Крім військовополонених, на території країн Центрально-Східної Європи «Смерш» сприяв інтернуванню й ув'язненню в таборах понад 280 тисяч осіб, «здатних носити зброю», і понад 60 тисяч осіб, що входили до пронацистських структур¹.

Військова частина, в якій служив автор книги перекладачем від грудня 1944 до липня 1945 року, була лише одною з десятків (а може й сотень) подібних військових клітин «Смершу». Н. Синевирський пише, що в її рядах служили десятки тисяч добре підготовлених солдатів, з рук яких жодна жертва не вийшла без покарання, переважно смертельного: якщо не безпосереднього – вироком «трійки», то від

повільного довготривалого вмирання у таборах Сибіру.

Прочитавши книгу, я був приголомшений жорстокістю допитів, що відбувалися в катівнях «Смершу». Йшлося переважно про невинних людей, запідозрюваних в антирадянській діяльності та шпигунстві у минулому. Майже всі допитувані були жорстоко побиті, а деякі від катувань померли на очах автора. З книги я довідався, що автор поступив на службу до «Смершу» на території Закарпатської України, негайно після її «визволення» Червоною армією, і пройшов з ним весь «бойовий шлях» – від Хуста через Мукачево, Ужгород, Сабинів, Пряшів, Кошиці, Закопане, Новий Сонч, Моравську Остраву – до Праги.

Мені було ясно, що «Синевирський» – псевдонім. Та хто приховується за цим псевдонімом, я не знав. Вже після проголошення незалежності України я дав книгу прочитати уродженцеві Закарпатської України Федору Іванчову, який встановив, що Николай Синевирський – уродженець села Нанково Хустського району – Михайло Мондич.

Наприкінці 2014 року книга «Смерш» вийшла в перекладі чеською мовою у Празі² з ґрунтовною передмовою редактора Яна Дворжака, в якій підтверджено припущення Ф. Іванчова щодо авторства книги. Редактору чеського видання Янові Дворжаку вдалося встановити контакти з дружиною Михайла Мондича Вікторією та його племінником Олександром, які живуть в США.

Портрет М. Мондича з чеського видання його книги «Smerš» Прага, 2014, с. 163

¹ Ю. І. Шаповал – В. Ю. Васильєв: «Смерш» // Енциклопедія історії України, т. 9. – Київ, 2001. – С. 669. (Підкреслення М. М.).

² Nikolaj Siněvirkij: SMERŠ. Rok v táboře nepříteli. Editor Jan Dvořák; překlad Olga Hulínová. Vydal Ústav pro studium totalitních režimů, Praha, 2001, 172 s.

Обкладинка першого видання книги з 1948 р.

Обкладинка чеського перекладу книги

Обкладинка видання книги, яка вийшла у США вже після смерті автора.

Вони надали йому цінні архівні матеріали, на підставі яких він уклав біографію автора.

Михайло Мондич народився 5 березня 1923 р. в селі Нанково Хустського району в сім'ї незаможного хлібороба. Після закінчення початкової школи в рідному селі він продовжував вчитися у Хустській гімназії, звідки його 1936 року було направлено на навчання у Російську гімназію до Праги, яку він закінчив у 1942 році з відзнакою. У Празі він став активним членом Народного трудового союзу та студентської організації «Возродження». Згідно з документами празьких архівів, М. Мондич у тому ж 1942 році був арештований гестапом за ухилення від примусових робіт. З тюрми на Панкраці був звільнений наприкінці 1943 року. Через рік він повернувся у рідне село, і після короткого перебування в партизанському загоні вступив «добровольцем» у Червону армію. До «Смершу» він потрапив випадково, головним чином завдяки знанню кількох мов (української, російської, чеської, німецької та угорської). В грудні 1945 року він одержав відпустку на відвідини батьків у Нанкові, а звідти ніби з фальшивим паспортом йому вдалося емігрувати у Німеччину. Тут він встановив стосунки з давніми друзями з Народно-трудоного союзу та залучився до антирадянської діяльності російської еміграції. Співпрацював із редакціями антирадянських часописів «Посев» та «Грани».

На початку 1950 року переселився до США, де у лютому 1951 року одружився з російською емігранткою Вікторією Семейоною, з якою наприкінці 1951 року повернувся у Мюнхен. Обоє працювали

в російській редакції «Радіо Свобода»: Вікторія – диктором, Михайло – редактором-аналітиком. Михайло ніколи не позбувся страху перед помстою радянських таємних служб. Рік, пережитий в епіцентрі найжорстокішої таємної організації радянської контррозвідки, негативно відбився і на його здоров'ї, зокрема на його психіці. Помер у Мюнхені 21 березня 1968 року, на 45 році життя.

Дружина повернулася до США, де живе й сьогодні. Старший брат Юрій (не Іван, як наведено в книзі) у 1939 році емігрував до Радянського Союзу. Як і тисячі закарпатців, він був засуджений на три роки таборів ГУЛАГу «за нелегальний перехід кордону». У 1943 році вступив у Перший чехословацький корпус у СРСР (генерала Свободи), і з боями пройшов весь його шлях від Бузулуку до Праги. З Чехословацької армії був звільнений «заради брата».

Редактор чеського видання книги Ян Дворжак доводить, що М. Мондич у своїй книзі навмисне подав невірні факти про себе та людей із свого оточення, аби утруднити органам радянської безпеки прийти на його слід. Він поповнив переклад численними примітками, які наближають чеському читачеві маловідомі реалії. Біографічні довідки він подав зокрема про людей, із якими мав стосунки М. Мондич або був свідками їхнього ув'язнення: Петро Лінтур, Петро Чижмар, Іван Туряниця, Гавриїл Путраш, Николай Драгула, Николай Ковальчик, Лайош Долнокі Вересс, Володимир Казакевич, Андрій Власов, Юлій Ревай, Юлій Брацайко, Михайло Брацайко, Степан Клочурак, Дмитро Климпуш, Андрій Ворон, Константин Єфремов та, зокрема, Августин Волошин.

У книзі знаходимо і довідки про чільних представників «Смершу» та німецьких секретних служб, про населені пункти, якими проїжджав автор тощо. Крім того, Ян Дворжак посиляється на десятки праць сучасних дослідників (російських, чеських та американських) про цю найбільш засекречену радянську шпигунську організацію XX століття.

Праця Синевицького-Мондича на Заході 1984 року вийшла у перевиданні російською мовою, а теж у перекладах німецькою (1949) та англійською (1950) мовами. Тепер до них долучився і чеський переклад. У Росії та Україні вона і нині – невідома. А з нею конче треба ознайомити громадян колишнього Радянського Союзу, аби показати відворотний бік Червоної армії. Книга Н. Синевицького-Мондича не втратила своєї актуальності. Ба, навпаки. В сучасності, коли не лише в Росії, але й у Словаччині, Чехії та інших країнах значна частина населення по суті захмелена пропагандою про перемогу Червоної армії у Другій світовій війні, не знає або не хоче знати про мільйони невинних жертв, які злочинна радянська комуністична система поклала на вівтар цієї перемоги, її значення зростає. Адже не дарма проросійські сепаратисти й російські окупанти на Донбасі так захоплюються Сталіним, свої «служби безпеки» називають ЧК, НКВД і саме тим «Смершем», і жорстокість їхніх злочинів дуже близька до методів спецслужб «воєнного комунізму». Тому книжку конче треба перевидати насамперед в Україні, як зброю проти зазіхань східного сусіда на її територію.

Україна розбрату

Чи проміняла Словаччина та інші деякі центральноевропейські країни єдність ЄС на дружбу з Росією?

ТЕКСТ: Віктор КИЩАК

Голова словацького уряду давно перебуває у клубі європейських «друзів Путіна». 2 червня прем'єр-міністр Словаччини Роберт Фіцо провів декілька офіційних зустрічей із російськими лідерами, в тому числі з Путіним та Медведевим.

Він дав розлоге інтерв'ю російському державному інформагентству ТАСС, а трохи пізніше провів вже телефонну розмову з українським президентом Петром Порошенком. ТАСС прем'єр розповів, що закликає скасувати санкції проти Росії, бо вони несуть також збиток Європі. І навіть видав порівняння із санкціями, які США запроваджували проти Куби. А от Порошенку Фіцо заявив, що Словаччина як відповідальна держава надалі підтримуватиме єдність ЄС щодо антиросійських санкцій.

Санкціями народ не прогонуєш

Словацький прем'єр продемонстрував роздвоєння своєї особистості. Але це вже далеко не перший приклад, коли маленькі «друзі Путіна» в Європі відходять надто далеко від спільної позиції ЄС. Угорщина Орбана, Греція Ципраса, Болгарія й Сербія, яка не є членом ЄС – всі ці країни все більше затягуються в залежність від Росії через газові, атомні проекти та товарообіг. За словами Роберта Фіцо, через санкції торговий обіг між Словаччиною та Росією впав на 20%. У 2014 році він склав \$8,1 млрд, російський експорт до Словаччини – \$ 5,2 млрд, імпорту – \$2,9 млрд. Країна постачає до РФ автомобілі, електричні прилади та обладнання, лікарські препарати. З Росії словаки отримують сировину – газ, нафту, ядерне паливо, кам'яне вугілля.

Атомна залежність

Важливим для енергетики Словаччини є завершення будівництва блоків АЕС «Моховце». А цей проект реалізовується в тісній співпраці з російським «Росатомом». Зокрема, паливна компанія «ТВЕЛ» (входить в держкорпорацію «Росатом») підписала з компанією «Словацькі електростанції» контракт на поставку в 2012-2017 роках російського ядерного палива. Схожим «атомним методом» Росія нещодавно прив'язала до себе Угорщину. Дала кредит у 10 млрд євро на розширення єдиної в країні АЕС «Пакш», але в обмін на контракт із постачання ядерного палива того ж ТВЕЛ на 10 років (РФ хотіла на 20 років, але ЄС не пропускав угоду).

У вересні минулого року Фіцо та Яценюк зустрілися на словацько-українському кордоні й урочисто відкрили реверс газу з Воєни. Але насправді стосунки далеко не ідеальні. Фото «Рейтер».

Російська нафта та газ

Енергетика Словаччини також залежна від російської нафти та газу. В 2015 році країни продовжили до 2029 року угоду, згідно з якою нафтопроводом «Дружба» Росія постачає до Словаччини до 6 млн тонн нафти щорічно, і стільки ж йтиме транзитом у ЄС. Транзит російського блакитного палива для країни приносить суттєві кошти. До того ж сама Словаччина отримує близько 90% газу від Росії. Варто згадати умовляння України дозволити реверс зі Словаччини. Урядовці були ніби і не проти, і Євросоюз наполегливо попросив, але страх перед тим, що Росія скоротить газові постачання, досить довго заважав налагодуванню реверсу. Зараз же в інтерв'ю ТАСС Фіцо заявляє, що на Словаччину тиснули в питанні реверсу, але країна передусім відповідала за дотримання договорів із «Газпромом», щоб вони не були порушені.

Газопровід «Турецький потік»

Ну, і, звичайно, нова «святина корова», якій останнім часом поклоняються європейські друзі Путіна – газопровід «Турецький потік». Росії він потрібен більш як геополітичний проект – обійти газовою трубою Україну. На зустрічі з Медведевим Фіцо запропонував Росії спільний проект із Болгарією, Румунією, Угорщиною та Словаччиною, який би допоміг приєднатися до «Турецького потоку». Словацький прем'єр навіть вважає, що і ЄС повинен приєднатися до нього. Адже, обійшовши Україну,

«труба» може обійти і Словаччину...

Проте ЄС не дав збудувати Росії попередника потоку турецького – газопровід «Південний потік». І це при тому, що «Турецький потік» є ще менш вигідним для ЄС (ніж транзит через Україну) та має прямого конкурента – TANAP, на який в Євросоюзі роблять більші ставки. І це вже навіть у «Газпромі» зрозуміли: ще на початку червня там казали, що після 2019 року не «продовжуватимуть транзитну угоду з Україною за жодних обставин», але вже невдовзі увімкнули гальма: «Коли контракт буде завершуватися, ми проведемо відповідні переговори з нашими українськими партнерами щодо транзитної угоди», – сказав Алексей Міллер. Мовляв, відповідне «пряме доручення» дав президент Росії, але «російська сторона ніколи не укладе договір на невідгідних для себе умовах».

Потенційні зрадники ЄС

Найбільш дивно, що далеко не економічні лідери Європейського союзу наче не розуміють, що таким підігруванням Путіну вішають на себе клеймо потенційного зрадника. Готові кинути в російський зашморг, забувши про цінності ЄС, у який так прагнули вступити. Тепер для ЄС стає більш очевидним, у кого завжди є наготові ніж в спину союзу. А Україні не варто наївно думати, що агресія Путіна змусить всі європейські країни забути, що гроші для них завжди на першому місці.

Братислава: Київ перебільшує

У Словаччині вважають, що багато роблять для України, газ дають, а Яценюк поводить зарозуміло

ТЕКСТ: Мірек ТОДА

Відносини Словаччини з Україною погіршилися через те, що Києву не подобається контракт Братислави з «Газпромом». Уряд Яценюка висловив невдоволення, і різко скасував конференцію Вишеградської Четвірки (V4) з енергоефективності, яка мала відбутися 22-24 червня в Івано-Франківську.

На думку експертів Словацької асоціації закордонної політики, яка була серед організаторів конференції, Київ поводить зарозуміло і наносить собі шкоду, штучно створюючи конфлікти.

Президенти на «ти»

Коли наприкінці травня Президент Словаччини Андрей Кіска по дорозі на саміт ЄС відвідав свого українського колегу Петра Порошенка в Києві, їхня зустріч відбулася в дуже теплій атмосфері. Обоє були на «ти», називали один одного «Андрію» та «Петре», зустріч віч-на-віч тривала довше за призначений час. «Таких близьких і сердечних стосунків між Словаччиною та Україною, як зараз, ще не існувало», – заявив Президент України Петро Порошенко. Але приятельські відносини між двома президентами, вихідцями з великого бізнесу, наštовхуються на холоднокровний ринок і глобальні впливи. Запланована зустріч представників МЗС країн V4 в Івано-Франківській ОДА з питань енергетичної безпеки, до якої словацька сторона готувалася кілька місяців, була скасована. Київ згодом звинуватив Словаччину у тому, що угода з «Газпромом» йде врозріз із законодавством ЄС. Порошенко мав знову зустрітися зі своїм словацьким колегою на конференції GLOBSEC в Братиславі, де він був офіційно зареєстрованим, але не прилетів, відрядивши голову Одеської ОДА Михайла Саакашвілі та депутата Мустафу Наєма.

СР: «Ми їм допомогли реверсом»

Словацькі експерти вважають, що українські урядовці поведуться зарозуміло. Частково така поведінка може пояснюватися тим, що прем'єр-міністр Словаччини Роберт Фіцо тривалий час критикує по-суті будь-який український уряд, вважає його ненадійним і рідко коли захищає у конфліктах з Москвою. Чинники МЗС України навіть нарікають, що Фіцо не завжди веде себе як представник хорошої сусідньої країни. Але цього разу, однак, експерти вважають, що український уряд діє нахабно. «Зайве йти на конфлікт, якщо ми можемо сказати, що

завдяки нашому реверсу Україна витримала зиму по суті без російського газу», – каже директор Словацької асоціації закордонної політики Олександр Дулеба.

Словаччина у вересні минулого року пустила зворотний потік газу через Вояни в Україну. І це – незважаючи на тиск з боку російського «Газпрому», який необґрунтовано скоротив поставки в Словаччину на 50 відсотків. «Йшлося про потужності 14,5 млрд кубометрів, реально українці споживають близько 20 млрд, за допомогою Польщі та Угорщини без проблем отримують решту. Навіть якщо б пустити газ через велику трубу у Капушанах, Київ не використає цих можливостей», – каже Дулеба.

Винуваті м...?

Але уряд Арсенія Яценюка, пише агентство «Reuters», звернувся до керівництва ЄС з тим, що словацький газовий оператор «Eustream» своєю угодою з «Газпромом» заважає великому реверсу газу через ключовий трубопровід. «Україна неодноразово просила Словаччину дозволити реверс через одну із чотирьох прикордонних газових транзитних станцій (Ужгород-Великі Капушани) на кордоні українсько-словацького, але «Eustream» відмовлявся із посиланням на угоду з російським «Газпромом», – пише агентство.

«Eustream» вважає безпідставною критику, і «має сильну зацікавленість у конструктивному вирішенні ситуації, керується законодавством ЄС та своєю місією безпечного і надійного транспортування природного газу», – написав він у своїй заяві. «Eustream» додав, що готовий до переговорів і у «максимальній мірі підтримати українську сторону, але в той же час слід брати до уваги відповідальність за забезпечення транспортування газу в ряд країн Європейського Союзу».

Яценюк у червні головам Європейського Союзу написав, що угода між «Газпромом» і «Eustream»-ом є «прямим порушенням законів ЄС». «Повний словацький реверс допоміг би Україні припинити свою залежність від «Газпрому», і уможливив би придбання всього необхідного газу в ЄС», – написав Яценюк.

Невикористана труба

Словацький експерт з енергетики Карел Гірман заперечує. «Українці самі кажуть, що завдяки реверсу через Словаччину змогли заощадити \$ 3 млрд. На даний час ре-

версний газопровід Вояни-Ужгород використовується Україною тільки наполовину потужності, тому що Київ збільшив імпорту газу з Росії. Саме завдяки словацького реверсу росіяни знизили ціну, і Україна заощаджує мільйони», – каже Гірман. На даний час триває глибокий спад споживання газу, і, за його словами, українцям не потрібен додатковий технічний потенціал, і навіть тема великого реверсу наразі не є на порядку денному.

«Це дійсно дивно, що країна, яка не входить до ЄС, яка ще навіть не почала реально виконувати всі зобов'язання відповідно до Угоди про асоціацію, повчає члена ЄС та Європейську комісію, що законодавству ЄС відповідає, а що ні», – обурюється Гірман.

Скасована нарада в Івано-Франківську

Звинувачення на адресу Словаччини у блокуванні великого реверсу прийшли у той момент, коли українська сторона відклала довго очікувану експертну нараду з енергоефективності країн V4 в Івано-Франківську. «Українці напередодні зустрічі хотіли, щоб ми там поставили панель про газ, хоча це не було темою. Потім, за п'ять днів до акції, вимагали учать представників Міністерства енергетики, але це так, напередодні події, не робиться», – каже говорить Дулеба, який готувався до акції кілька місяців.

«Скасування в останню хвилину зустрічі, яка була давно запланована й узгоджена, було грубим не тільки щодо Словаччини, а й щодо всіх партнерів V4, а також органів українського самоврядування, фірм та організацій, також готувалися до події й мали інтерес до неї», – додає Гірман. «Мене, як енергетика, вражає, що український уряд і Міністерство закордонних справ, очевидно, не розуміють, що все більш важливою частиною енергетичної безпеки є використання місцевих відновлюваних ресурсів».

Гірман вважає, що такі дії шкодять самим громадянам України, які страждали від безчинств попереднього режиму Віктора Януковича, вся країна зазнає величезних втрат в результаті російської анексії Криму та боїв на Донбасі», – додає Гірман. Політична еліта в Києві, каже він, все більше критикує ЄС, що він недостатньо допомагає, але українці самі досягають дуже мало реальних результатів.

Словацька дипломатія на критику з боку України не реагувала.

КІНЕЦЬ ЕРИ «ДОГНАЛІТІВ»?

У «статуті» «УПГКЦ» виявили тези про підпорядкування Росії, «ДНР» та «ЛНР»

ТЕКСТ: Володимир РИХЛІЦЬКИЙ

Лідерів незареєстрованої «Української Правовірної Греко-Католицької Церкви», більше відомої як секта «догналітів», яких 22 червня затримали під час обшуків у Брюховичах, остаточно видворили з України. Така ж доля, ймовірно, чекає ще частину «монахинь», які теж є громадянами інших держав.

Під час обшуків у двох «монастирях» виявили численні докази антиукраїнської діяльності «догналітів» і письмові та відеопідтвердження підозр про те, що вони працюють під крилом Росії. У проекті статуту «догналітів», знайденому у тайнику, значилося, що вони «підпорядковуються Росії, ДНР та ЛНР».

25 червня з території України депортували двох «єпископів» – чеха Ріхарда Шпіржика і громадянина Словаччини Патріка Соїку, заявив на прес-конференції 25 червня голова УСБУ у Львівській області Віктор Андрейчук. Ще трьох очільників цієї організації – Роберта Обергаузера, Феледі Мар'яну та Петера Колодія депортували до Словаччини 22 червня. Серед затриманих і депортованих лідерів «догналітів» нема Іллі Антоніна Догнала – самопроголошеного «патріарха Візантійського Католицького Патріархату», від імені якого секта і отримала свою назву. 22 червня у Брюховичах під час обшуків у 2 монастирях виявили 5 лідерів «догналітів». Троє із них надали свої документи, а двоє не захотіли називатися. Тих, хто представився, доставили у головне управління Державної міграційної служби України, де на двох із них склали адміністративні протоколи за те, що тривалий час незаконно перебувають на території України. Вони сплатили по 3,4 тисячі гривень штрафів. Того ж дня усіх трьох видворили з України. Особи двох

інших лідерів «догналітів» Ріхарда Шпіржика і Словаччини Патріка Соїку, які не пред'явили документів, встановлювали 24 червня у Жовківському суді. Розуміючи, що справа все одно дійде до логічного завершення, перед судовим засіданням адвокати принесли їхні паспорти.

Начальник обласного управління СБУ також зазначив, що, ймовірно, за межі України видворять також і декількох монахинь. «В одному із закладів, де ми проводили обшуки, залишилось близько 20 монахинь. Думаю, міграційна служба працює, бо частина із них є громадянами інших держав і, якщо вони порушили терміни перебування на території України, то їх чекає такий же шлях», – висловив сподівання Віктор Андрейчук. Під час обшуків у монастирі «догналітів» у Брюховичах, додає він, була виявлена схованка, у якій зберігалися флешки, комп'ютери та інші електронні носії із антиукраїнськими закликами. Там знайшли печатки та проект статуту «догналітів». У ньому значилося, що вони «підпорядковуються Росії, ДНР та ЛНР». Зараз цей «документ» проходить юридично-правову оцінку.

«Проект статуту ще не є офіційним документом. Йому потрібно дати юридично-правову оцінку. Це може бути папірець, який нічого не говорить», – уточнив він, зазначивши, що поки немає підстав відкривати справу за підтримку терористів. На одному з вилучених зі схову відео, яке СБУ надала у розпорядження журналістів, лідери «догналітів» закликають утворити автономію від Європейського союзу на території центральних, східних та південних областей України. «Пропонуємо, щоб Центральна, Східна і Південна Україна створила автономію, яка збереже незалежність від Європейського союзу...

Догналіти.

Тих зрадників, які пропонують підписати [угоду про] асоціацію з Європейським Союзом, пропонуємо, щоб всі були переселені на територію Західної України, де можуть спокійно поклонитися євродебілізму», – говорить один із «єпископів».

Начальник обласного управління СБУ Львівщини наголосив, що, за результатами аналізу знайдених матеріалів і документів, проти лідерів «догналітів» відкриють ще одну кримінальну справу за ст. 161 ККУ (порушення рівноправності громадян, залежно від їх расової, національної чи іншої приналежності). Він пояснив, що це «м'яка» стаття, але якщо працівники СБУ виявлять докази їхньої антиукраїнської діяльності, то справу перекваліфікують. За його словами, заклики до Путіна ввести війська в Україну не є підставою для відкриття провадження за антиукраїнську діяльність.

Кримінальна справа за самоправство проти «догналітів» була відкрита ще два роки тому у Шевченківському райвідділі міліції. Пізніше слідство у цій справі було призупинене, а цього року його знову відновили.

Росія остерігається своїх бойовиків

Ось як російські прикордонники затримували порушника кордону в Ростовській області 19 травня. І таких випадків – сотні. Знайшла коса камінь. Фото privet-rostov.ru

На кордоні з неконтрольованою Україною ділянкою спільного кордону Росія викопала 100-кілометровий рів. В Ростовській області зведено також 40 км інженерних загороджень. Офіційно це пояснюють так, що інженерні укріплення державного кор-

дону РФ проводяться для забезпечення стабільності Донського краю, а також припинення незаконного обігу зброї. З початку року в Ростовській області російські прикордонники виявили понад 60 спроб переміщення через кордон зброї та боєприпасів. З незаконного обігу вилучено понад 40 одиниць вогнепальної зброї, приблизно шести тисяч боєприпасів, понад 200 гранат, 100 снарядів і понад 30 мін. Затримано понад 130 порушників режиму кордону і приблизно 300 порушників прикордонного режиму.

Формально усі пункти пропуску на неконтрольованій Україною ділянці кордону є закритими, фактично ж російські КПП працюють, а українські КПП контролюють незаконні збройні формування «ДНР» та «ЛНР». Речник Адміністрації Президента України з питань АТО полковник Андрій Лисенко заявив, що Росія, викопавши

100-кілометровий рів на кордоні з Донбасом, вирішила не допускати потрапляння назад найманців, які поїхали на Донбас воювати. «Це сигнал бойовикам, що вони можуть не повернутись до Росії», – сказав він. Саме в Ростовській області знаходиться кілька центрів формування та підготовки бойовиків, які згодом їдуть у якості «добровольців» та «відпускників» воювати на боці так званих «ДНР» та «ЛНР».

Ще минулого року Україна почала укріплювати свій кордон з Росією. Рада національної безпеки і оборони 6 травня схвалила комплекс заходів щодо прискорення темпів будівництва фортифікаційних споруд на сході України, а також прийняла Стратегію нацбезпеки України, в якій, зокрема, схвалено комплекс заходів по прискоренню будівництва фортифікаційних ліній і рубежів.

5 канал

Воїни отримали нагороди

400 воїнів АТО отримали нагороди від українського президента, з них 87 бійців – посмертно. Укази про відзначення державними нагородами військовослужбовців, які виявили особисту мужність і героїзм, високий професіоналізм та вірність військовій присязі під час проведення антитерористичної операції в Донецькій та Луганській областях, опубліковані на сайті голови держави. Серед нагороджених 342 військовослужбовці Збройних Сил України та 58 – міністерства внутрішніх справ України. Орденом «За мужність» II ступеня посмертно нагороджений капітан Ігор Шпак, який загинув у березні цього року при виконанні бойового завдання у зоні АТО. Капітан Шпак із вересня 2014 року був командиром II розвідувальної групи спеціального призначення окремого загону розвідки спеціального призначення Східного територіального управління Національної гвардії України. У липні минулого року він отримав свій перший орден «За мужність». Серед нагороджених чимало й військовослужбовців 57 окремої мотопіхотної бригади. Так, орденом Богдана Хмельницького III ступеня нагороджено заступника командира батальйону по роботі з особовим складом 17 окремого мотопіхотного батальйону 57 бригади майора Віктора Волосяна, начальника штабу-першого заступника командира батальйону підполковника Дмитра Заворотнюка, корегувачів молодших лейтенантів Євгенія Кузьміна та Володимира Мартинова, начальника медичної служби

Курсанти Академії сухопутних військ імені Гетьмана Петра Сагайдачного Вадим Масовець і Володимир Фірків у складі 80 аеромобільної бригади поблизу міста Щастя потрапили у засідку, але прорвались з ворожого оточення. Андрій Шевчук обороняв від бойовиків аеропорт Луганська. Усі отримали нагороди «За мужність» III ступеня. Фото: «Звितяга».

молодшого лейтенанта Руслана Тисячного. Орденом «За мужність» III ступеня відзначено старшого лейтенанта Олександра Бондаря, в.о. командира мотопіхотного взводу молодшого сержанта Олександра Бронні-

кова, стрільця-радіотелефоніста молодшого сержанта Віктора Васалатія, старшину Олександра Горбачова тощо.

Gazeta.ua

Підозрювані «Беркутівці» сидять

«Беркутівець», якого підозрюють у розстрілі Майдану, залишили під вартою. Підполковника спецпідрозділу Олега Янішевського, якого підозрюють у вбивстві 39 активістів Майдану, залишили під вартою до 20 серпня. Відповідне рішення ухвалив Печерський районний суд Києва. 26 червня Генпрокуратура повідомила про затримання підполковника міліції – заступника командира полку міліції спеціального при-

значення головного управління МВС України в Києві (колишнього «Беркуту»). Його підозрюють у вчиненні вбивств 20 лютого 2014 року на вулиці Інститутській в Києві та у керівництві діями цього загону. Під вартою також за рішенням Святошинського суду Києва перебувають колишні бійці спецпідрозділу Павло Аброськін та Сергій Зінченко. Також як аргумент на користь утримання під вартою було назва-

но те, що ще один фігурант кримінальної справи про вбивство активістів Майдану, безпосередній командир Зінченка та Аброськіна экс-беркутівець Дмитро Садовник втік до окупованого Криму. Восени Печерський райсуд Києва змінив Садовнику запобіжний захід із взяття під варту на домашній арешт, і підозрюваний зник, його оголошено у розшук.

уніан

Бандити обстрілюють із житлових будинків

Обстріл позицій ЗСУ російськими «Градами» із житлових кварталів Донецька, який вдалося зняти одному із мешканців багатоповерхівки. Бойовики й самі не цураються обстрілювати будинки й громадський транспорт на підконтрольних їм територіях – щоб через кілька хвилин показати у російських пропагандистських каналах на зразок «Лайф ньюз».

Тільки протягом останнього тижня червня бойовики на Донбасі 540 разів порушували «перемир'я», яке за Мінськими домовленостями існує, по суті, тільки на папері. Російсько-терористичні війська щодня обстрілюють позиції ЗСУ і провокують солдат на відповідь, зазначає прес-центр АТО. Більше половини обстрілів зафіксовано в районі окупованого Донецька. Тільки в неділю 28 червня ворог здійснив близько 30 збройних провокацій проти сил АТО. У штабі зазначають, що при цьому ватажки бойовиків «безпідставно та цинічно звинувачують у скоєнні злочинів українську сторону».

Російські «добровольці» не соромляться облаштовувати точки обстрілу в житлових масивах, підганяють важке озброєння до осель місцевих мешканців. Вони ведуть обстріл позицій ЗСУ з житлових масивів, розташовують танки та артилерію прямо на вулицях населених пунктів. «Місцеві мешканці, які встали до лав бандформувань, не підтримують такі дії, проте не можуть нічого зробити проти російських найманців, які мають всебічну підтримку з боку Кремля», – йдеться в повідомленні РНБО.

Крім того, все більше бойовиків залишають незаконні збройні формування

через брак фінансування. Так, у Горлівці переважна більшість місцевих бойовиків вже розглядають можливості виходу через відсутність будь-якої матеріальної винагороди за останні три місяці, при низькому ставленні з боку російських військових та так званих «відпускників». Усе це робить дедалі складнішим для Кремля використовувати місцеве населення, і примушує переправляти більше сил із самої Росії.

Також бойовики посилюють репресії, щоб придушити зростаюче невдоволення місцевих мешканців. Бандити обходять помешкання мирних мешканців, погрожуючи розправою у разі участі в протестах. Вони також проводять роботу в місцевих службах таксі, аби водії інформували про так званих «ворогів ДНР».

Протести в Донецьку відбулися 15 червня – мітингувальники заявляли, що «ДНРівці» про них забули і ведуть обстріл біля житлових будинків. Одна з учасниць акції розповіла про те, що відкриваючи вогонь, «ДНРівці» ховаються в житлових кварталах, а від обстрілів страждають мирні жителі.

Водночас на війні продовжують заробляти російські бізнесмени, які близькі до керівництва РФ. «За даними розвідки, до «ДНР» тепер заїжджають вантажі російської компанії «Ойл Інвест», яка займається продажем паливно-мастильних матеріалів. Крім шахрайських схем з Росією, ватажки бандформувань займаються здиригством – щоб продовжувати працювати, фермери окупованих територій Донецької області вимушені віддавати 1000 грн за кожен гектар своєї землі», – повідомив речник з питань АТО Андрій Лисенко.

експрес

Чиновники вивчатимуть англійську

Президент України Петро Порошенко планує оголосити 2016 рік – роком вивчення англійської мови. Відповідну програму з можливостей для її вивчення вже готують, і знання цієї іноземної мови буде обов'язковим для деяких чиновників. «Щоб не бути глухим і німим в сучасному світі, треба володіти мовою глобального спілкування – англійською», – заявив Порошенко, виступаючи перед випускниками Національного уні-

верситету України «Києво-Могилянська академія». Для деяких громадян буде обов'язковим знання англійської мови, зокрема, це стосуватиметься деяких категорій державних службовців.

Україна належить до країн із середнім рівнем володіння англійською мовою, але випереджає сусідню Росію, яку віднесли до країн з низьким рівнем знання цієї мови. Про це свідчать результати рейтингу English Proficiency Index. Укра-

їна посіла у рейтингу 27-му сходинку. Водночас, хоча формально Україна і Росія опинилися в різних групах, їх показники схожі. Україна отримала 53 бали за методологією рейтингу, Російську Федерацію оцінено в 51 бал, вона обійняла 31 сходинку. Найкраще ж розмовляють англійською у скандинавських країнах. Лідер рейтингу – Швеція.

єп

Російська агентура перешкоджає поставкам зброї

Найбільше дискутується про необхідність поставок в Україну ПТРК FGM-148 «Джавелін»

Україні не дають летальну зброю через російських агентів в армії та спецслужбах, вважає політолог Петро Олещук. «Українська держава просякнута російською агентурою. Постійно спливають якісь генерали. Нехай і відставники. За такого рівня впливовості на українську армію російських спецслужб надана нам зброя має всі шанси потрапити до ворога. Таке вже було в Іраку, на Близькому Сході. Ніхто не хоче озброювати ворогів. Україні необхідно проводити реформу Збройних Сил. Демонструвати готовність вичищати російську агентуру. Не завадило б провести кілька гучних процесів проти шпигунів, щоб показати, що ми боремося з цією проблемою. Зараз проводяться військові навчання українських військових під керівництвом американських інструкторів. Якщо партнери високо оцінять готовність наших, це буде добрим чинником у питанні надання зброї», – сказав політолог.

На думку експерта, наразі західні партнери розцінюють надання летальної зброї Україні скоріше як стримуючий фактор. «Летальною зброєю скоріше лякають Росію, ніж збираються надавати в реальності. Крім того, не зовсім зрозуміло, що можна розуміти під достатнім рівнем ескалації. Наступ на Мар'їнку був ескалацією. Веліся досить серйозні бойові дії. Але ніхто з наших партнерів не розцінив це навіть як підставу для посилення санкцій», – сказав він.

25 травня в Брюсселі відбулося засідання комісії Україна-НАТО. За підсумками зустрічі міністр оборони України Степан Полторак заявив, що альянс може переглянути питання надання Україні летальної зброї. Генсек НАТО Йенс Столтенберг повідомив про готовність альянсу посилювати підтримку України.

Сергій Демчук

Київ не оплачуватиме поставки газу на окуповані території

Російський «Газпром» намагається повісити на Київ борги «ЛНР» і «ДНР» за газ. Голова монополіста Олексій Міллер заявив, що борг НАК «Нафтогаз України» за постачання газу на території Донбасу, окуповані російсько-сепаратистськими військами, становить 212 млн доларів. Про це він сказав на прес-конференції в Москві за підсумками річних зборів акціонерів компанії. «На сьогодні «Газпром» до ЛНР і ДНР поставив 704 мільйонів кубометрів газу», – сказав Міллер. При цьому, заявив він, «Нафтогаз» звертався до «Газпрому» з вимогою припинити постачання на непідконтрольні Києву території.

Нагадаємо, що 18 лютого 2015 року Україна припинила постачання газу на окуповані території через численні пошкодження бойовиками газотранспортної інфраструктури. 19 лютого Росія почала поставки газу до так званих «ЛНР» і «ДНР» через газовимірювальні станції «Платово» (знаходиться в Ростовській області РФ на кордоні з неконтрольованою Україною частиною Луганщини) та «Прохорівка» (біля Таганрога навпроти Донецчини). Проконтролювати обсяги поставок природного газу цим шляхом Київ не може.

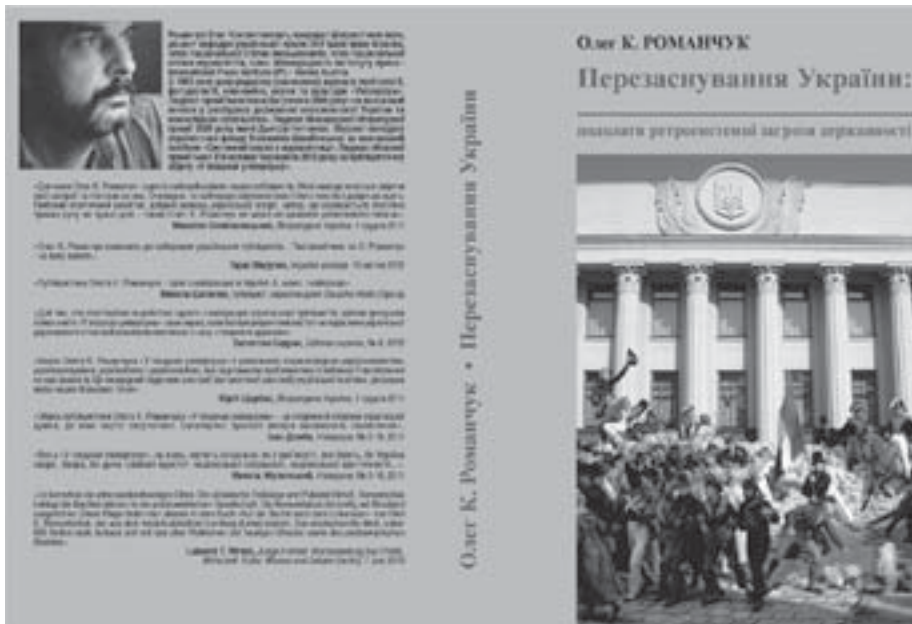
Про відновлення постачання газу повідомив на початку березня міністр енергети-

ки України Володимир Демчишин. За його словами, газ на окуповані території надходить і з боку України, і від РФ. При цьому, «Нафтогаз» отримує всього 20-25% оплати за поставки на неконтрольовані території. Водночас, Київ відмовляється платити Москві за газ для псевдореспублік. «Нам немає необхідності платити за газ, який ми не постачаємо», – заявив Демчишин, оскільки «Газпром» не погоджувався поставити з українською владою.

уніан

КНИЖКА ЖОРСТОКА, АЛЕ СПРАВЕДЛИВА

ТЕКСТ: Микола ШАТИЛОВ

Осиливши всю книжку (а це – поза півтисячі сторінок!), убагнем, що Олег К. Романчук не підшивається під європейця. Він – істотно західний публіцист, яких в Україні вдень із свічкою не знайдеш. А тож його незвичне «К» не є ані знаком політичних обставин, ані знаком осучасненого хвилювизму. Воно – саморідне.

Палає в Олега К. Романчука, але всякий сплах він гасить тією чи тією цитатою. Ну, чисто мокрим рядном. Як вогонь, що зайнявся від блискавки на Іллі. Початками така пожежобоязнь мене – а я ж повоєнне покоління – розпікала. Не гасить! Ідея перезаснування України запевне на часі. Обстоюйте її, пане, мов правду святу, і впаде на ваше. Посилатися на класиків і некласиків – зайве. Та пан і далі мостить своє: цитат не лічбою – від Анатолія Франса до Анатолія Погрібного... А кожна, розшулічуємо вкінці, се інший аспект тої самої ідеї, інший її нюанс, а завчасо і безапеляційне її невизнання.

України, як держави, звичайно...

Отож маємо не опінію, а комплекс опіній, наслідком чого пласка попервах ідея набуває об'ємності і стає аксіоматичною: або перезаснування, або неіснування.

Синтетична, сказав би, публіцистика – явище у нас поодиноке. Не те в наших західних сусідів. Найближчим, як бачиться мені, сусідом Олега К. Романчука є славетний чеський есеїст Фердинанд Пероутка (1895–1978).

Близькість не лише стильова, а й тематична. У чеха справою життя була і залишається кількатомна «Розбудова держави» («Budování státu»), а в українця є, і, я певен, залишиться – «Перезаснування України» (вкупі з книжкою «У пошуках універсуму»). Єднає українця з чехом й цілковита політична незалежність: Фердинанд Пероутка видавав часопис «Сучасність» («Přítomnost»), Олег К. Романчук – часопис «Універсум». А більше, на жаль, нічого спільного.

«На жаль», бо есеї, що їх пускала у світ «Přítomnost», брали на розум і чехословацький президент Томаш Масарик, і його міністр закордонних справ Едвард Бенеш. А спогадати, що «Універсум» читають помічники Петра Порошенка (за Самого годі й говорити!), що, читавши, значать Н. В. той чи той есей... Помовчім! Мала надія й на те, що львівський часопис читають помічники «українського Бенеша» Павла Клімкіна, бо їхня мова, за влучним визначенням Свя-

тослава Караванського, – киянське койне, а мова Олега К. Романчука – українська аж-аж-аж. У них на таке читання толку не дотече.

Система

Есеї, які увійшли до книжки «Перезаснування України», вийшли з «Універсуму». Називаю найбойовитіші, найболючіші: «Анатомія моралі», «Влада contra культура», «Семіотика державотворення», «Голодомор як геноцид», «Про політичні спекуляції українофобів»... Хто інший назве інші найбойовитіші і найболючіші, але читацтво як таке визнає за ідеал бою і болю есей «Українська держава: «перезаснування», а не «перезавантаження».

«Перезавантаження, перезавантаження», – цвірінькають політичні горобці з-під усіх киянських стріх, але відлиги, запевняє Олег К. Романчук, вони не нацвірінькають. Пояснення: «Спеціалісти з комп'ютерних технологій добре знають справжню суть терміна «перезавантаження» – reboot (перезапуск). Йдеться про рестарт (перезапуск) комп'ютера через перезавантаження операційної системи, тобто перепис з вінчестера в оперативну пам'ять комп'ютера незіпсованої версії раніше записаної на диск (проінстальованої) операційної системи. При цьому сама операційна система жодних змін не зазнає».

Висновок: саме перезавантаження не-ефективної соціально-економічної та політичної системи не поліпшить її якості; потребуємо перезаснування, себто кардинальної заміни «операційної системи»; уможливити заміну мають відповідальний український провід та відповідальна українська влада; і того, і того Україні бракує.

Демократура...

Чому бракує та чи можна чекати, що незабаром не бракуватиме? Усякий свідомий українець знайде в синтетичній публіцистиці Олега К. Романчука свою відповідь. Знайшов і я свою. Ниньки мало хто хоче пам'ятати, що наша батьківщина – колишня колонія, а в пору незалежницької гульни й казати за таке було зась. Ну, хіба тільки пошепки. На повні груди не побоялася сказати антроположка Оксана Грабович. Вона ототожнювала Україну не з Норвегією, яка скинула була не аж таке й тяжке

шведське ярмо, не з Чехією, яка легко зірвалася з австрійського налігача, а з татарами країнами, як Гана, Нігерія, Танзанія, Кенія, Замбія...

Оксана Грабович значливо зазначала, що деколонізація по Ганах з Кеніями починалася вигнанням колонізаторів. Вигнати п'ятнадцять мільйонів росіян (тодішня статистика)?! Тих, яким «чорнобильський соловейко» Володимир Яворівський уже наобіцяв медовії та молочнії ріки в Україні? Е ж бо ні! У нас демократія... Наче Франклін Делано Рузвельт, який схвалив у сталінській Ялті повоєнне вигнання німців з Польщі, з Чехословаччини, з Угорщини, Словенії, Хорватії, Воєводини, не був демократ... А демократію, на яку посилалися Яворівські, Мовчани, Драчі та Павлички, чеський поет Карел Крил уживав демократуру.

Через демократуру залишилися в Україні мільйони й мільйони росіян. І не так собі залишилися, а – панівною (ріки медовії та молочнії) нацією. Їхнє молоко з медом – се їхній «язык», який панує по всіх усядах. Російське слово напасливе що аж, і його, стається, не годні подужати й такі зважливі захисники слова українського, як Олег К. Романчук.

Зросійщення...

У нього читаємо: «Львівський бізнесмен, з діда-прадіда галичанин, простягає мені візитку. Напис зроблено російською. Помітивши моє здивування, пояснює: «До нас на фірму різні люди приходять. Часто спілкуються російською». А як на мій суд і смак, дивуватися нема чого: візитка неznаного львів'янина й книжка львів'янина znаного чимось схожі. Чим? У книжці російщини також – хоч лопатою греби. Маю на меті численні цитати, що їх не перекладено українською. На можливе запитання неznаного знаний міг би відповісти: «Різні люди читають мої книжки».

Російські тексти в статтях українських публіцистів – пошесть. Зайвий доказ на те, що помосковщення сягає межі тотального. Через війну, яка точиться поки що лише в Донбасі, воно стане тотальним, оскільки українське військо геть російськомовне, і його той чи той успіх несказанно підносить авторитет російщини. Українщина тим часом сходить на пси. А нема мови – нема нації. З чого ж постане відповідальний український провід та відповідальна українська влада?

Ось таку маю науку з книжки Олега К. Романчука, книжки жорстокої, але справедливої. Пасувало б їй мотто із присвяченої Україні поезії Євгена Маланюка: «Летиш, страшна й розхристана, на шабаш – своїх дітей байстручу пити кров...».

ОЛЕГ. К. РОМАНЧУК. Перезаснування України: подолати ретросистемні загрози державності. – Львів.: «Універсум», 2013.

Слово о полку в АТО

ТЕКСТ: Оксана ЩУР

Коли критики сумно очікують хорошої прози, письменники не розуміють, чим їхні твори не такі, а читач звикло вдовольняється тим, що є, метр сучасної української літератури Богдан Жолдак опублікував «УКРИ».

Видих: «Дочекалися!» – одна із перших імовірних реакцій на цей текст. Нарешті маємо міцну чоловічу прозу, справді вартісну й відшліфовану. Їй можна тішитися щиросердо. Без поблажок для українського.

Ця кіноповість (визначення жанру – авторське) із підзаголовком «бойова проза» є збіркою епізодів, об'єднаних хронотопом війни. Точніше – хронотопом АТО, завдяки Жолдаку тепер є й такий термін. Кожна новела – це ситуація із життя військових, волонтерів, місцевих мешканців; нанизуючись, вони перетворюються на своєрідний серіал. Герої мають влучні імена: Влад-Столиця, Звіробій, Мічурін, Хантер, – одну-дві характерні риси, та й по всьому. Читач, який уважно стежить за новинами, може запідозрити, що впізнає реальних прототипів.

Автор врятував твір від пафосу та дидактизму. Без того очевидно, на чиєму боці правда. Концентрується на динаміці та стилі оповіді. Внутрішні конфлікти відходять на другий план – безупинно триває дія зовнішня. Короткі абзаци, структура речення, відступи та інтервали у макеті сторінки, лексика спрямовані на відтворення атмосфери напруги і руху. Кульмінаційні моменти екшену у творі – це досконалий зразок володіння словом. Читач не просто «бачить» зображення, він зливається із ним. Якщо це кінематограф, то у форматі 3D.

Мовні партії персонажів – ще одна родзинка «УКРИВ». Українська масова література має засвоїти цей майстер-клас як урок доброго тону. Втім, це стосується сучасної прози загалом: якщо не письменників, то бодай редакторів. У творі фігурують представники різних регіонів та соціальних груп. Кожного із них можна впізнати «за голосом»: чи то бабцю-білоруску, місцеву жительку, чи то киянина Влада-Столицю, чи то західняка Сивого. Можна навіть визначити, хто із них сільський, хто освічений тощо. Була, здається, дискусія в літературному середовищі про те, як передавати на письмі іноземну мову, особливо російську, особливо коли багато хто розмовляє російською. Богдан Жолдак вирішує цю проблему уміло та легко: транслітерує варіанти російської мови так, що

одразу зрозуміло, хто тут свій, а хто з-за кордону прибув.

Стартувавши як динамічний блокбастер, «УКРИ» набирають обертів – і раз за разом крізь жах та абсурдність війни прориваються іронія та бурлеск. Письмо Жолдака не-комічним уявити дуже складно, і тут він залишається вірним фірмовому стилю, закоріненому у культуру, де була й «Енеїда», і викличний регіт листа запорожців турецькому султану, і сміх мандрівних дяків. Українські воєнки перевдягаються в костюми героїв опери «Запорожець за Дунаєм», і у такому вигляді вирушають у ворожий стан, видаючи себе за придністровське вольне козацтво; так їм вдається викрасити ватажка Чуму. Хлопчик Кирилко стріляє криничним ланцюгом з рогатки по ворожому літакові і збиває його, звісно ж. А дві грудасті жінки-військові, дуже професійні, зауважно, блакитноока старшенька та меншенька, цицькастенькіша з відкидним задом – мовби зі сторінок Гоголевих творів зійшли. Вороги ж здебільшого просто виглядають ідіотами, як оті німці в Довженківій «Україні в огні», котрі у спідньому йшли в бій, щоб спантеличити радянських солдат. Кумедно? Дотепно!

Фінал книги: оптимістичний, іронічний, фантастичний. Здається, отак абсурдно-казково і має закінчуватися оповідь про дивну війну. Національна віра в диво передбачає, що нас врятує не генерал, а чарівник, варіант: інженер. Якщо не спадкоємець прадавніх магів, то учень Миколи Сядристого. Втім, смерть головного Кошея не вирішує питання про те, що вважати закінченням цього протистояння, а що – перемогою. І як виглядатиме перемога, якщо вона можлива?

Богдан Жолдак. УКРИ. – К.: АБА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2015

ІПОТЕКА НА 1,79-1,99 % РІЧНИХ

Українці завдяки їй купують квартири в Празі і не сплачують за консультації

РОЗМОВЛЯВ: Віктор РАЙЧИНЕЦЬ

**Карел Адамик
РК «Європа»**

+420 603 465 366,
karel.adamik@rkevropa.cz

Придбати власне житло у Празі та її околицях на надзвичайно вигідних умовах для українців, які живуть і працюють в Чеській Республіці, стало набагато простіше, ніж коли-небудь раніше.

Це сталося завдяки доступним кредитам та іпотечкам, які вони отримують на вигідних умовах, таких самих, як і чехи та словаки. Так стверджує інженер Карел Адамик, фінансовий та іпотечний спеціаліст, який має багаторічний досвід у роботі з кредитами для іноземців, і, зокрема, українців.

Пане Адаміку, що має дотримати іноземець, щоб отримати іпотечний кредит на цікавих умовах?

Правила для отримання іпотеки у вітчизняних банках відносно прості. Основною вимогою є присвоєння чеського ідентифікаційного номера – «рідного числа», дозволу на довготривале проживання і мати достатній дохід від праці за наймом або чи підприємницької діяльності в Чеській Республіці. В ідеалі слід ще мати 10-15 відсотків власних готівкових коштів від ціни нерухомого об'єкта. Тоді можна отримати кредит на тих самих умовах, як і чеські громадяни (1,79 – 1,99 відсотків), без необхідності укладення страхового договору.

Що робити, якщо мені не вистачає готівки, а мені потрібно заплатити 100 відсотків від покупної ціни кредиту? Є якась можливість вирішити цю проблему?

Звичайно! Ми можемо знайти рішення, як влаштувати фінансування за оптимальних умов і забезпечити 100 відсотків від купівельної ціни за допомогою кредиту. Процентна ставка буде тільки трохи вищою, і її у майбутньому можна буде поліпшити.

Як розуміти «поліпшити», що маєте на увазі?

Ставки на іпотеки, укладені ще 3-4 роки тому, коливалися між 4 та 4,5 відсотками. Такий кредит, вже за один рік перед терміном фіксації ставки (річниця), ми можемо зменшити до 1,99 відсотків. На додаток до цього кредиту, ми пропонуємо додаткових 100-400 тисяч чеських крон за ту саму процентну ставку – 1,99%. Ці гроші Ви можете використати на будь-що, на власну потребу (купівля автомобіля, відпочинок, погашення існуючих кредитів, товарів для дому, навчання дітей тощо). Все залежить від Вас, як Ви використаєте ці гроші. Це, насправді, найдешевший «споживчий кредит» на ринку.

Скільки Ваша послуга із забезпечення фінансування або іпотеки коштує, яку премію Ви нараховуєте собі?

Кожна добре зроблена робота повинна бути належним чином оцінена. У цьому, ви, швидше за все, погодитеся зі мною. І сфера фінансових консультацій не є винятком, не можна їх надавати безкоштовно. Але для зацікавлених в іпотеці у мене є хороші новини. За консультаційні послуги і за надання іпотеки не потрібно платити додатково ані крони. Найбільшою нагородою для фінансового фахівця є задоволення клієнта, який порекомендує послугу серед своїх друзів і знайомих. Фінансова винагорода консультанту сплачується конкретним банком, який надає іпотеку. Тобто кандидат не сплачує ніякої винагороди за посередництво.

Від своїх співвітчизників я чув, що вони повинні були заплатити десятки тисяч

крон в якості винагороди за оформлення кредиту? Тож де правда?

Так, і я кілька разів зустрічався з цією непорядністю. Тільки у Празі працює від 3 до 5 тисяч консультантів, і рівень надання послуг дуже різний. Я чув про винагороди в розмірі 100-150 тисяч кч для консультантів, які влаштовували кредит у розмірі 2 мільйони кч. Тобто вони користалися нагодою, щоб один раз наскруті й незнанні серед іноземців дуже добре заробити. Але за себе і за своїх колег, які намагаються робити свою роботу професійно, я кажу ні! Завжди вимагайте гідної і чесної ділової поведінки. Не сплачуйте ніяких премій, зборів чи комісійних. Працюйте із консультантом, який співпрацюватиме з вами у довгостроковій перспективі і без будь-яких претензій на оплату посередницьких послуг. У вас є такі ж можливості й умови для отримання іпотечного кредиту, як і у чеських громадян, без необхідності сплачувати жирні винагороди. Сподіваюся, я чітко пояснив. Так, дякую за пояснення. Що б Ви нашим співвітчизникам на завершення хотіли сказати?

Я зустрічаюся із вашими земляками досить часто. З деякими підтримую дуже дружні стосунки. Я ціную їхню працьовитість та скромність. Багато хто з них працює на двох роботах, щоб забезпечити своїм сім'ям гідне життя і достойне житло. Більшість з них, утім, досі живе в орендованому житлі, а про своє власне житло тільки мріє. Тому я б хотів їм побажати реалізувати свої довчні мрії й цілі. Щоб Прага і вся Чеська Республіка стала для них безпечним, приємним притулком, а купівля квартири – реальним «другим домом». Я буду радий допомогти кожному, простою порадою чи серйозною фінансовою консультацією.

Спасибі за інтерв'ю.

Пороги – культурно-політичний часопис для українців у Чеській Республіці. Виходить 12 разів на рік. № 6/2015, рік XXIII. Підписано до друку 29 червня 2015 року. Ел. пошта: porohy@seznam.cz. Інтернет-адреса: www.ukrajinci.cz/ua/casopys-porohy/. Номер готували: Богдан Райчинець, Анна Шаманська, Тетяна Сікорська, Даніел Кайзер, Олег Павлів, Роман Гривінський, Микола Мушинка, Віктор Кішак, Мірек Тода, Микола Шатилов, Оксана Щур, Олекса Лівінський (на громадських засадах). Використовуються повідомлення інформагентств та ілюстрації з відкритих джерел. Художнє оформлення та верстка: Тереза Меленова, Мартіна Донатова. За достовірність викладених фактів відповідає автор статті. Редакція має право скорочувати матеріали і виправляти мову, не поділяти поглядів автора. Рукописи не повертаються. Часопис друкується із фінансовою допомогою Міністерства культури ЧР. Видає: г. о. Українська ініціатива в ЧР, ДНМ, Воцелова 3, 12000, Прага 2, ЧР, uicr@centrum.cz, info@ukrajinci.cz, www.ukrajinci.cz. Тел.: +420221419821. Ід. номер: 60448296. Розрахунковий рахунок: 1925774379/0800. Реєстрація: МК ЧР/7044. **Porohy** – kulturně-politický časopis pro Ukrajince v České republice. Vychází 12krát ročně. Název je odvozen od ukrajinského «porih» – práh domu, říční práh. Č. 6/2015, ročník XXIII. Uzávěrka: 29. června 2015. E-mail: porohy@seznam.cz, web: www.ukrajinci.cz/cs/casopis-porohy/. Číslo připravili: Bohdan Rajčinec, Anna Šamanská, Tatiana Sikorská, Daniel Kaiser, Oleh Pavliv, Roman Hryvinsky, Mikuláš Mušínska, Viktor Kiščak, Mirek Toda, Mykola Šatyllov, Oksana Ščur, Oleksa Livinský (dobrovolně). Používáme zprávy informačních agentur a ilustrace z otevřených zdrojů. Grafika: Tereza Melenová, Martina Donátová, www.gd3.cz. Časopis vychází s finanční podporou Ministerstva kultury ČR. Vydává: o.s. Ukrajinská Iniciativa v ČR, DNM, Vocelova 3, 12000, Praha 2, ČR. uicr@centrum.cz, info@ukrajinci.cz. www.ukrajinci.cz. Tel.: +420221419821. IČO: 60448296, číslo účtu: 1925774379/0800, registrační číslo: MK ČR/7044.

Vytvoříme Vám stránky, které budou
na internetu vidět díky originální
grafice a kvalitnímu SEO.

Cena **základní stránky**

350 Kč měsíčně

Eshop **profesionál**

650 Kč měsíčně

(cena je vč. hostingu a bez DPH)

Produkt WWW stránek ZÁKLAD

- ☛ stránky jsou postavené na redakčním systému ušatém na míru
- ☛ možnost snadno doplnit o SEO poradenství a o moduly newsletteru, rezervace, registrace či vlastní jednoduché webové aplikace
- ☛ ve stránkách plně obsluhujete moduly článků, galerií, textových polí

Produkt ESHOP PROFESIONÁL

- ☛ platba kartou, platební brány GoPay nebo PayU, implementace prodeje na splátky
- ☛ propojený systém napojení na heureka.cz, zbozi.cz a google merchants
- ☛ propojený systém slev (množstevní, zákaznická, dodavatelská...)
- ☛ možnost importu produktů ze stávajících feedů (zbozi.cz, heureka.cz) a další možnosti ...

**HUMLNET
CREATIVE**

www.hucr.cz

pro více informací volejte

+420 777 563 613

Artists
— FOR —
UKRAINE

CHARITY EXHIBITION AND SALE OF PAINTINGS OF UKRAINIAN ARTISTS

26.6.-7.7.

12:00 - 18:00

a world-class authors and works of young
Ukrainian artists for the first time
in the Czech Republic

